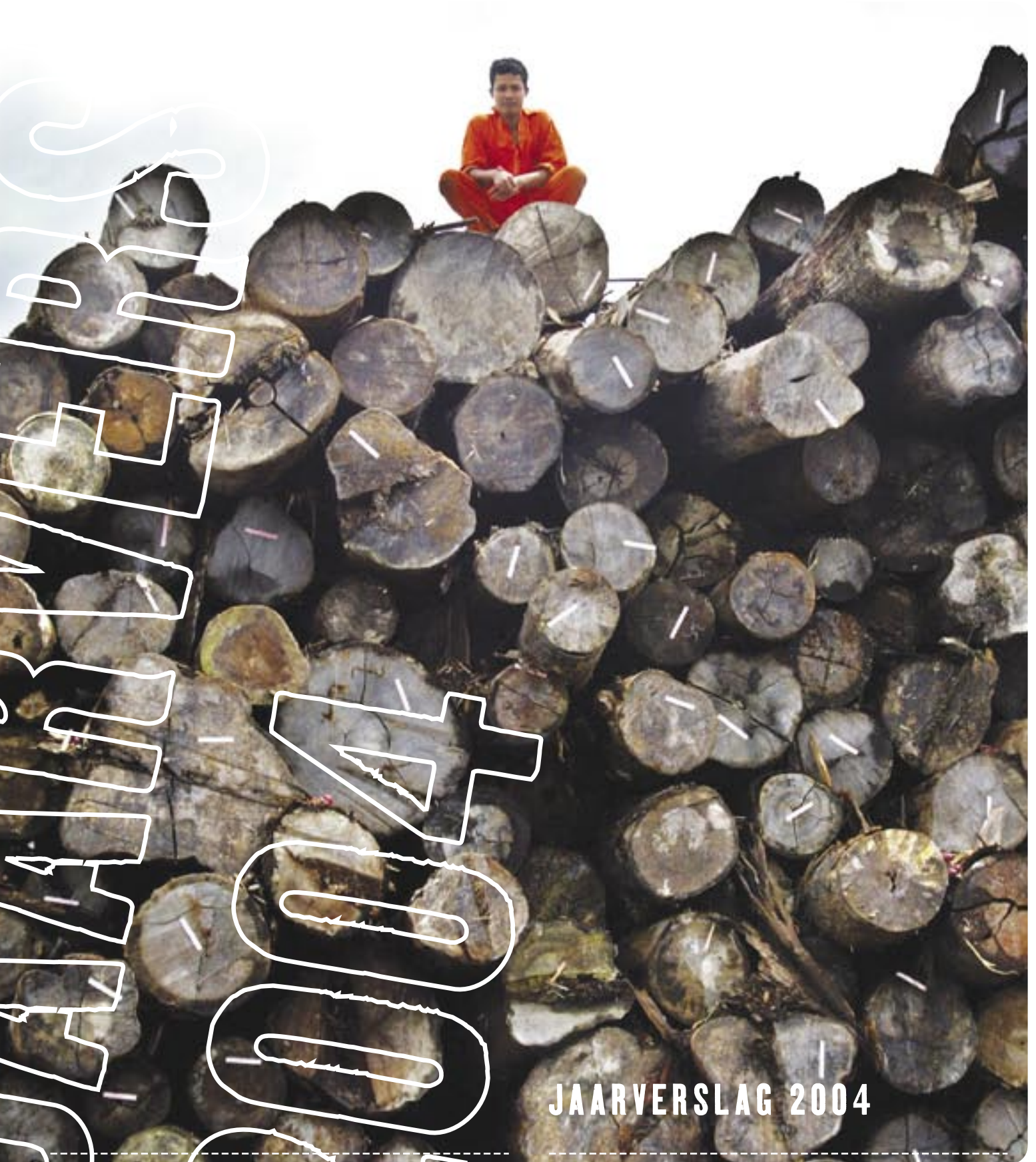

GREENPEACE

NEDERLAND

JAARVERSLAG 2004

INHOUD

4	1. DE ORGANISATIE WAT WILLEN WE & WAT VINDEN WE?
10	2. DE MENSEN WIE ZIJN WIJ?
16	3. DE CONTACTEN HOE VERTELLEN WE OVER GREENPEACE EN HET MILIEU?
22	4. DE CAMPAGNES WAT DOEN WE? • BOSSEN • OCEANEN • GIFTIGE STOFFEN • GENETISCHE MANIPULATIE • KLIMAAT • NUCLEAIR • SAMENWERKINGSVERBANDEN
40	5. DE FINANCIËN WAT KREGEN WE & WAARAAN GAVEN WE HET UIT?

VOORWOORD

Met gepaste trots presenteer ik het jaarverslag van Greenpeace Nederland over 2004, voor mij het eerste volledige jaar als directeur van de organisatie. Dit verslag schetst een helder beeld van een jaar boordevol activiteiten, van lobby en onderzoek tot spectaculaire acties. U vindt hierin bovendien de nodige richtingaanwijzers voor onze plannen in 2005. Maar ook niet meer dan dat. Waarom niet?

Dat heeft alles te maken met de unieke positie en werkwijze van Greenpeace. We zijn zo transparant mogelijk, maar helemaal doorzichtig kunnen en willen we niet zijn. Dat zou onze campagnes fundamenteel ondergraven. De kracht van Greenpeace-campagnes zit juist in het verrassingselement en het vermogen tot snelle aanpassingen. Om die kracht te behouden moeten we intern zeer flexibel zijn en extern vooral niet zeggen wat we precies van plan zijn.

Waarover we wel veel vertellen in dit jaarverslag is ons werk van het afgelopen jaar. Het jaar waarin grote elektronica producenten als Samsung, Nokia en Sony besloten na onderzoek, gesprekken en acties van Greenpeace giftige stoffen uit hun producten te bannen. Ook in dit jaar: het Nederlandse parlement én de houtbranche ondersteunden ons voorstel voor een Europees importverbod op illegaal gekapt hout. In 2004 verzamelde Greenpeace bovendien 200.000 handtekeningen in de landen rond de Noordzee van mensen die met ons willen dat er zeereservaten worden ingesteld. Tenslotte nam het grote Europese elektriciteitsbedrijf E.ON in november de uitdaging van Greenpeace aan om samen onderzoek te doen naar de haalbaarheid van een nieuwe biomassa centrale.

Maar waarop ik vooral trots ben, is dat wij met onze vrijwilligers, medewerkers en donateurs concrete resultaten voor het milieu hebben behaald. Greenpeace Nederland maakt zich - samen met onze trouwe achterban - op voor een nieuw jaar vol acties, lobby en sterke campagnes.

Liesbeth van Tongeren, algemeen directeur Greenpeace Nederland

FOTO VOORKANT: GP/BEHRING-CHISOLM
FOTO ACHTERKANT: GP/REYNAERS

COLOFON

Tekst: Leonie van den Schoor, Jacqueline Schuiling, Kick van der Mark

Infographics: Robert Westhoff

Vormgeving: Bingo! graphic design, Tasja van der Veen

Print: Peter Pattipeilohy, Ruben Wix

Web: Peter Loman

Webdesign: Basic Orange

CP/DAVISON

2004 OP HET WEB

- U kunt dit jaarverslag lezen of downloaden (pdf) op www.greenpeace.nl/jaarverslag2004
- Greenpeace maakte een videoverslag met hoogtepunten uit 2004. Dat is te zien op www.greenpeace.nl/video2004
- Het jaarverslag van Greenpeace International is in september te lezen op www.greenpeace.org

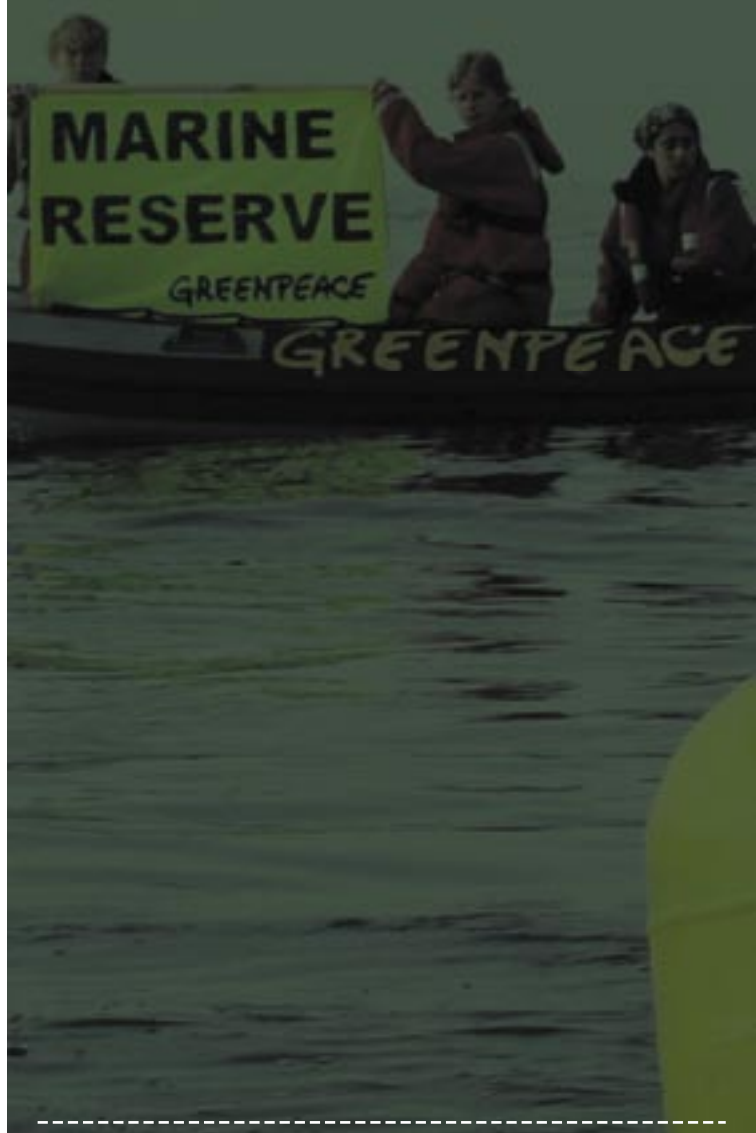
2004 IN PRINT

- Wilt u een geprint en gebonden exemplaar van dit jaarverslag ontvangen? Bel, schrijf of e-mail naar:
Greenpeace Nederland, Jollemanhof 15-17, 1019 GW Amsterdam
0800 422 33 44, info@greenpeace.nl
- In Greenpeace Magazine 2005-2 leest u een samenvatting van het financiële jaaroverzicht 2004.

1. DE ORGANISATIE

---

wat willen we
& wat vinden we?

In de visie en de missie vertelt Greenpeace Nederland kort waarom, hoe en wat ze doet.

VISIE

Greenpeace vindt de vitaliteit van de aarde fundamenteel voor al het leven en strijdt daarom voor een snelle realisatie van een duurzaam evenwicht tussen mens en milieu.

MISSIE

Greenpeace is een onafhankelijke internationale milieuorganisatie. Door geweldloze en inventieve confrontaties stellen we milieuproblemen aan de kaak en stimuleren we oplossingen voor een gezond en duurzaam evenwicht tussen mens en milieu.

GESCHIEDENIS

Milieumisstanden geweldloos aan de kaak stellen, dat doen ook de eerste actievoerders van Greenpeace in 1971. De Verenigde Staten willen atoomproeven doen op het eilandje Amchitka bij Alaska. Een groepje bezorgde Canadezen en Amerikanen vaart uit met de

vissersboot *Phyllis Cormack*. Juist op de plek des onheils willen zij de aandacht van de wereld vestigen op dit dreigende geweld tegen de natuur. Ze bereiken Amchitka niet, maar wel hun doel: de hele wereld hoort van de actie. Amchitka wordt een vogelreservaat. En Greenpeace breidt zich uit tot een internationale milieuorganisatie. In 2004 is ze vertegenwoordigd in veertig landen. Stichting Greenpeace Nederland wordt opgericht in 1978.

DOEL

Het doel van Stichting Greenpeace Nederland is vastgelegd in haar statuten (1995). Concreet vertaalt zich dat naar de volgende campagnedoelen:

- Duurzaam beheer van oceanen, zeeën en rivieren en duurzame visserij.
- Duurzaam beheer van de bossen wereldwijd.
- Genetisch gemanipuleerde gewassen van het veld en uit ons voedsel.
- Stop klimaatverandering door efficiënt gebruik van schone energie uit wind, zon en biomassa.
- Stop kernenergie.
- Een wereld zonder kernwapens.

Greenpeace is actief in meer dan veertig landen over de hele wereld. Soms staan in één land - China bijvoorbeeld - meerdere kantoren. En soms houdt één kantoor zich bezig met milieuproblemen in meerdere landen: Greenpeace Mediterranean bijvoorbeeld. Vanuit kleine kantoren in Turkije, Libanon, Malta en Israël werkt Greenpeace ook in Tunesië en Cyprus.

Greenpeace International
Greenpeace European Unit

Argentinië
Australië
België
Brazilië
Canada
Chili
China (Hongkong, Beijing Unit,
Guangzhou Unit)
Cyprus (Greenpeace Mediterranean)

Denemarken (Greenpeace Nordic)
Duitsland
Fiji (Greenpeace Australia-Pacific)
Filippijnen (Greenpeace Zuidoost-Azië)
Finland (Greenpeace Nordic)
Frankrijk
Griekenland
Groot-Brittannië
Hongarije
India
Israël (Greenpeace Mediterranean)
Italië

Japan
Libanon (Greenpeace Mediterranean)
Luxemburg
Malta (Greenpeace Mediterranean)
Mexico
Nederland
Nieuw-Zeeland
Noorwegen
Oostenrijk (Greenpeace Midden- en
Oost-Europa)
Pacific (Greenpeace Australia-Pacific)
Papoea Nieuw-Guinea (Greenpeace

Australia-Pacific)
Polen
Rusland
Slowakije
Spanje
Thailand (Greenpeace Zuidoost-Azië)
Tsjechië
Tunesië (Greenpeace Mediterranean)
Turkije (Greenpeace Mediterranean)
Verenigde Staten
Zweden (Greenpeace Nordic)
Zwitserland

- Verplichte vervanging van schadelijke stoffen door veilige alternatieven.

PRINCIPES

Dit zijn de principes van Greenpeace:

- Geweldloosheid. Greenpeace is principieel geweldloos. De acties van Greenpeace zijn vreedzaam.
- Onafhankelijkheid. Greenpeace accepteert geen giften van bedrijven of subsidies van de overheid. Alleen zo kunnen wij onafhankelijk werken.
- Bearing witness. Deze manier van actievoeren stamt van het gelijknamige Quaker-beginsel: aanwezig zijn op de plaats van de misstand om daarvan te kunnen getuigen.
- Voorzorgprincipe. Bij twijfel over mogelijke schadelijkheid voor mens en milieu, kiest Greenpeace voor het voorzorgprincipe. voorkomen is immers beter dan genezen. Kortom: geef het milieu het voordeel van de twijfel.

INTERNATIONALE CAMPAGNES

Milieuproblemen kennen geen grenzen en dus pakt Greenpeace de zaken grensoverschrijdend aan. In veertig landen over de hele wereld zijn we actief. Samen zetten die Greenpeace-kantoren internationale campagnes op voor het milieu. Maar elk landkantoor – ook Greenpeace Nederland – is vrij om aan die campagnes een eigen kleur te geven. Daardoor verschilt de aanpak van land tot land. Tegelijkertijd helpen de kantoren elkaar en delen ze hun kennis en expertise.

EIGEN KOERS

Greenpeace Nederland besteedt via Greenpeace International jaarlijks een flink deel van haar inkomsten aan internationale activiteiten: 35,5 procent. Het geld van Nederlandse donateurs maakt campagnes in het buitenland mogelijk. We ondersteunen minder draagkrachtige kantoren én de internationale scheepsvloot. Greenpeace Nederland is een zelfstandige stichting: we committeren ons aan de internationale strategie en bepalen daarbinnen in Nederland onze eigen koers. Dit jaarverslag geeft een beeld van de activiteiten in 2004 die zijn gefinancierd door Greenpeace Nederland.

DE INTERNATIONALE ORGANISATIE

Hoe is Greenpeace internationaal georganiseerd? Elk landenkantoor stuurt een afgevaardigde naar de jaarlijkse algemene vergadering van Greenpeace. Deze groep afgevaardigden benoemt en controleert het beleid van het Internationale Bestuur. Dit bestuur benoemt de Internationale Directeur. Alle directeuren – de internationale en de nationale – komen regelmatig bijeen om hun activiteiten goed op elkaar af te stemmen.

ACTIES

De acties van Greenpeace zien er vaak gewaagd uit. Rubberboten verhinderen grote schepen met illegaal hout aan te meren, hun gif overboord te zetten of op walvissen te jagen. Klimmers hangen op grote hoogte een spandoek aan een gebouw of schilderen leuzen op een fabriekspijp. Veiligheid staat bij al deze acties voorop. Greenpeace gebruikt nooit geweld in haar acties: Greenpeace is immers principieel geweldloos.

VEILIG ACTIEVOEREN

In het kort zijn de belangrijkste uitgangspunten van Greenpeace voor veilige acties:

- De acties zijn gericht tegen het beleid van een bedrijf of overheid en niet tegen hun medewerkers. Greenpeace voert actie met respect voor mensen en materialen.
- Iedereen neemt vrijwillig deel aan acties, vanuit een eigen motivatie. Greenpeace zorgt ervoor dat elke actievoerder de vaardigheden heeft om altijd geweldloos te kunnen blijven en veilig te werken. Bij elke actie bewaakt een aantal mensen continu de veiligheid.

Greenpeace kan waar nodig de hulp inroepen van vrijwilligers met specifieke professionele vaardigheden: scheepsbemanning, alpinisten, duikers of mensen die met gevaarlijke stoffen werken.

MILIEUZORG

Greenpeace stelt hoge milieueisen aan andere bedrijven. Die eisen gelden natuurlijk dubbel en dwars voor onszelf. Greenpeace doet er alles aan om het milieu zo min mogelijk te belasten. Ons interne milieubeleid draait om energiebesparing, minimale afvalproductie en minimale vervuiling. Bij alles wat we aanschaffen vragen we ons af: wat is de levensduur, welk materiaal is het, bevat het giftige stoffen? En we gaan na wat onze leveranciers hierover rapporteren in hun milieujaarverslagen.

GROEN, GERECYCLED EN BIOLOGISCH

Greenpeace Nederland gaat zuinig om met haar FSC- of kringloop-papier. We recyclen onze eigen materialen. Op het kantoor wordt biologische thee en koffie geschenken. Schoonmaken doen we met biologisch afbreekbare middelen. Auto's gebruiken we minimaal, we reizen vrijwel altijd met het openbaar vervoer. Greenpeace Nederland begon in 2004 met de evaluatie van haar bedrijfsinterne milieuzorg: voldoet dit nog steeds aan onze eigen normen? Dat kan in 2005 mogelijk nog een effectiever milieubeleid opleveren.

MILIEUVRIENDELIJKE INKOOP

Om het milieu te ontzien hanteert Greenpeace Nederland een streng inkoopbeleid. We kijken goed naar de samenstelling van spandoeken en actiemiddelen. Als we textiel nodig hebben voor T-shirts of vlaggen, is dat als het even kan biokatoen. Dat wordt PVC-vrij bedrukt, zoveel mogelijk op waterbasis. Ook alle kantoorartikelen moeten voldoen aan onze milieueisen. Greenpeace Nederland gebruikt Totaal Chloorvrij (TCF) papier, dat 100% kringloop is of deels FSC-gecertificeerde houtvezels bevat.

DRUKWERK

Greenpeace Nederland stelt scherpe milieueisen aan drukwerk als folders, onderzoeksrapporten en Greenpeace Magazine. Inkten zijn zoveel mogelijk gebaseerd op plantaardige grondstoffen. In het druktraject gebruiken we computer-to-plate: films – chemicaliën dus –

GP/HORNEWMAN

GP/MEERS

zijn niet nodig. Greenpeace Nederland kiest steeds meer voor drukwerk waarbij geen isopropyleen alcohol wordt gebruikt in het drogingsproces. Of voor drukwerk waaraan helemaal geen water te pas komt. Dat vermindert de CO₂- uitstoot aanzienlijk. We werken alleen met drukkerijen die kunnen aantonen (met een ISO- en andere milieucertificaten) dat ze zorgvuldig omgaan met het milieu.

VERHUISD!

Eind 2003 verhuisde Greenpeace Nederland naar een nieuw pand. Het huurcontract voor de locatie Keizersgracht in Amsterdam liep af. Bovendien voldeed dat kantoorpand niet meer aan de huidige Arbo-wetgeving. Toen we op 5 januari 2004 in het nieuwe pand aan de Veemkade trokken, werd in de directe omgeving nog druk gebouwd. De ingang moest worden verplaatst, zodat we in december weer een nieuw adres van de gemeente kregen: Jollemanhof. Dat leverde extra kosten op, omdat het drukwerk opnieuw moest worden aangepast.

MILIEUVRIENDELIJK VERBOUWEN

Uiteraard moest het nieuwe pand milieuvriendelijk worden verbouwd en ingericht. Alle deuren, kozijnen en andere houten producten hebben het FSC-keurmerk. Alles is PVC-vrij, ook de bekabeling. De ruimtes worden verlicht met spaarlampen, tl-buizen met extra lange levensduur en lichtbakken voorzien van bewegingssensoren. De meubels die we na de verhuizing niet meer konden gebruiken, boden we aan andere organisaties aan.

GP/BELTRA

DE VOLGENDE STICHTINGEN WAREN IN 2004 ONDERDEEL VAN GREENPEACE NEDERLAND:

- **Stichting Greenpeace Nederland**
- **Stichting Monument Leliegriacht**
Kantoorpand aan de Leliegriacht in Amsterdam (inmiddels verkocht).
Ontbonden op 18 augustus 2004.
- **Stichting Milieuprojecten**
Vermogensbeheer.

DAARNAAST ZIJN ER NOG TWEE STICHTINGEN:

- **Stichting Bruinvisch**
Leeg, niet gebruikt in 2004.
- **Stichting Sirius**
Educatieschip de Sirius en actieschip de Argus.

Ook de internationale organisatie is gevestigd in Nederland: Stichting Greenpeace Council, werknaam Greenpeace International.

GP/GLEIZES

2. DE MENSEN

wie zijn wij?

GPS/MS

DONATEURS & ACHTERBAN

Greenpeace Nederland kent veel trouwe donateurs. Soms steunen ze ons al sinds de oprichting in 1978. Wij hechten grote waarde aan de steun van deze solide achterban. Greenpeace is een onafhankelijke milieuorganisatie en accepteert geen giften van bedrijven of subsidies van de overheid. Voor haar inkomsten is Greenpeace afhankelijk van donaties, giften en legaten van particulieren. Op 31 december 2004 telde Greenpeace Nederland ruim zestigduizend donateurs minder dan het jaar daarvoor: in totaal 611.952 donateurs. (Meer over donateurs: zie pagina 18.)

INFORMATIE

Als donateurs elk jaar tien euro of meer overmaken, ontvangen ze viermaal per jaar Greenpeace Magazine. Zo blijven ze op de hoogte van het werk van Greenpeace. Ook de website, e-mailnieuwsbrief, vrijwilligers, voorlichtingen en de persafdeling informeren onze achterban over milieukwesties en de rol van Greenpeace. Maar donateurs nemen zelf ook contact op. Ze bellen, e-mailen en schrijven naar de Greenpeace Informatielijn.

VRIJWILLIGERS

De Greenpeace-vrijwilligers zijn van essentieel belang voor de organisatie. Dankzij hen kan Greenpeace elk jaar opnieuw acties, voorlichtings- en educatieprojecten en publieksactiviteiten uitvoeren. Vrijwilligers zijn actief als voorlichters op scholen of bij evenementen.

Ze leiden kinderen rond op het educatieschip de *Sirius*. Of ze doen mee aan acties in het Actieteam. En dat is nog maar een kleine greep uit de veelsoortige bijdragen van vrijwilligers. In 2004 waren 450 vrijwilligers in hun vrije tijd aan de slag voor Greenpeace. Bovendien begeleiden ruim 200 ouders en leerkrachten de Greenteams, waarin zo'n 1.500 kinderen hun eigen milieuactiviteiten uitvoeren. Het Actieteam kon rekenen op nog eens 150 vrijwilligers.

REGIONALE STRUCTUUR

Negen regionale coördinatoren organiseren publieksactiviteiten en werven vrijwilligers in hun eigen gebied. Met die nieuwe, onbezoldigde functies reorganiseerde de afdeling Vrijwilligersactiviteiten en Educatie (V&E) het vrijwilligerswerk in 2004 op een regionale basis. De vrijwilligers komen elk jaar een aantal keren bij elkaar, op uitnodiging van V&E. Ze krijgen informatie over de campagnes die op stapel staan en kunnen hun eigen ideeën daarover kwijt. Vrijwilligers die voorlichting over Greenpeace willen geven of de pers te woord staan, krijgen een speciale training. Greenpeace Nederland vergoedt de kosten voor reis, verblijf, materialen of telefoon die vrijwilligers moeten maken. Ook zijn ze verzekerd tijdens hun Greenpeace-activiteiten.

PERSONEEL

Greenpeace Nederland beschikt over betrokken en deskundige medewerkers. Zij zijn cruciaal voor het realiseren van onze campagne-doelstellingen. Daarom hechten we aan een sociaal en verantwoord

GP/REINMAERS

personeelsbeleid, met veel aandacht voor de ontwikkeling, gezondheid en het welzijn van alle medewerkers.

Op 31 december 2004 werkten 93 mensen bij Greenpeace Nederland: 57 vrouwen en 36 mannen. De gemiddelde leeftijd was 40 jaar. De vaste bezetting bestond uit 72,5 formatieplaatsen, daarnaast zijn regelmatig tijdelijke medewerkers ingezet. Gemiddeld komt de personeelssterkte in 2004 uit op 80 formatieplaatsen. Bijna 65 procent van alle medewerkers werkt in deeltijd.

VACATURES

Het ziekteverzuim steeg dit jaar licht, van 5,4 procent (2003) tot 5,5 procent. In 2004 vervulde Greenpeace Nederland 11 vacatures - vrijwilligers namen daarvan 2 voor hun rekening. Intern stroomden 7 vaste medewerkers - soms tijdelijk - door naar een andere functie. Van 20 medewerkers nam Greenpeace Nederland afscheid in 2004; 8 van hen waren aangesteld op een kortdurend contract. Bij vacatures werft Greenpeace Nederland in eerste instantie intern. Medewerkers kunnen dan doorstromen en vrijwilligers kunnen overstappen naar een betaalde baan. Veel vacatures worden zo ingevuld. Als dat niet lukt zetten we andere middelen in: de eigen website en een advertentie op een digitale vacaturebank of in een landelijk dagblad of vaktijdschrift. Bij de selectie van campaigners maakt Greenpeace sinds 2004 gebruik van korte *assessments*.

ARBEIDSVORWAARDEN

De salarissen van de betaalde medewerkers van Greenpeace Nederland zijn redelijk, in vergelijking met andere grote niet-gouvernementele organisaties. Greenpeace biedt haar medewerkers verder een premievrij pensioen en een tegemoetkoming in de kosten van kinderopvang. Per 1 januari 2005 is de regeling kinderopvang uitgebreid met naschoolse opvang. Speciale verlofregelingen, zoals sabbaticals, staan in voor een gezonde balans tussen werk en privé. Alle medewerkers krijgen een OV-jaarkaart zodat zij zakelijk én privé met het openbaar vervoer kunnen reizen. Met een aantrekkelijk opleidingsbeleid stimuleert Greenpeace Nederland medewerkers zich verder te ontwikkelen.

SALARISSCHALEN GREENPEACE NEDERLAND

Bruto salarissen per maand bij een aanstelling van 40 uur per week. Uitgesplitst in functie en minimum en maximum per schaal.

Schaal II 1.315 - 2.042 euro, medewerker interne dienst/telefonist(e) /receptionist(e).

Schaal III 1.449 - 2.340 euro, teamassistent, medewerker servicedesk.

Schaal IV 1.678 - 2.607 euro, medewerker supportdesk NCT.

Schaal V 1.851 - 3.105 euro, medewerker fondsenwerving/actieleader.

Schaal VI 2.141 - 3.597 euro, campaigner/persvoorlichter.

Schaal VII 2.603 - 4.195 euro, teamleider.

Schaal VIII 3.456 - 4.946 euro, teamleider.

Schaal IX 4.276 - 6.180 euro, directeur.

Het vakantiegeld is 8,33%.

GP/GRACE

GP/BELTRA

VEILIG, GEZOND EN PRETTIG WERKEN

Greenpeace Nederland heeft voor de Arbo-dienstverlening een basiscontract met een externe Arbo-dienst. In het nieuwe pand zijn waar mogelijk voorzieningen getroffen voor een veilige en gezonde werkomgeving. Op ons verzoek voerde de Arbo-dienst een Risico Inventarisatie & Evaluatie (RI&E) uit. In 2005 volgt hieruit een plan van aanpak en zullen de eerste acties worden ondernomen. Conform de Arbo-wetgeving heeft Greenpeace Nederland een interne gedragscode vastgesteld. We hebben nu drie vertrouwenspersonen, twee interne (een man en een vrouw) en één externe.

STRUCTUUR

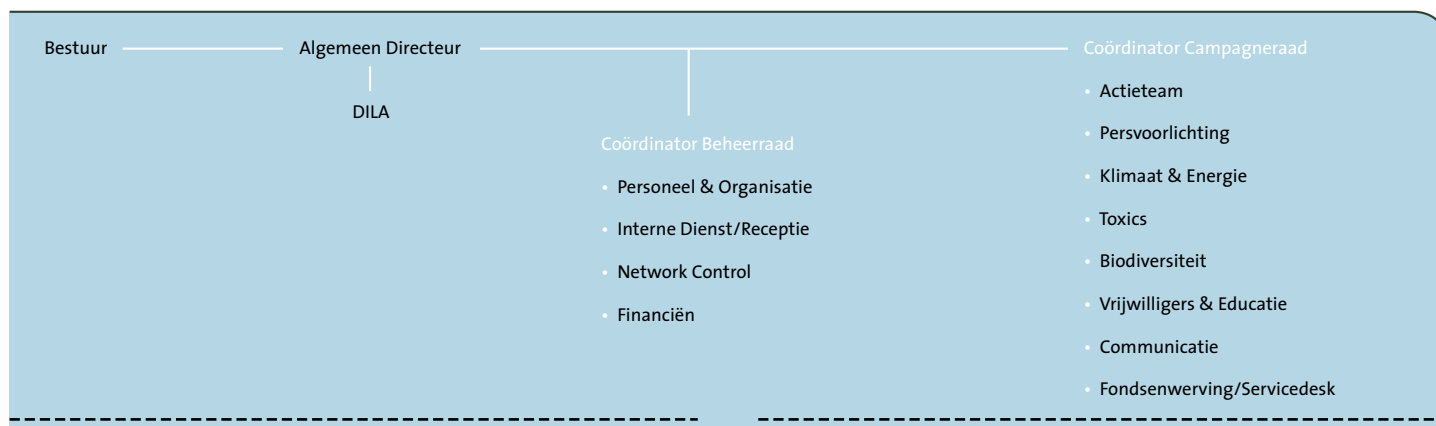
De directie van Stichting Greenpeace Nederland wordt gevormd door de algemeen directeur en de directeur internationale en juridische zaken (DILA). De algemeen directeur is eindverantwoordelijk voor de hele organisatie en legt verantwoording af aan het bestuur. De directie vertegenwoordigt Greenpeace Nederland in de contacten met Greenpeace International, Greenpeace-kantoren en andere organisaties. Greenpeace Nederland heeft gekozen voor een platte structuur met korte lijnen. Campagnes worden voorbereid, uitgevoerd en geëvalueerd door campagneprojectgroepen. In deze groepen werken medewerkers samen van de diverse betrokken afdelingen, van Communicatie tot Actieteam. Greenpeace Nederland kent de volgende afdelingen: Persvoorlichting, Actieteam, Communicatie, Fondsenwerving/ServiceDesk, Vrijwilligers & Educatie, Biodiversiteit, Klimaat & Energie en Giftige Stoffen. De Campagneraad wordt gevormd door de hoofden van deze afdelingen. De Campagneraad neemt besluiten over de campagnes. Daarnaast is er een Beheerraad, die zich buigt over de bedrijfsvoering. In de Beheerraad zijn de hoofden vertegenwoordigd van de afdelingen Financiën, Personeel & Organisatie, Interne Dienst/Receptie en NCT.

DIRECTIE

Sinds 15 september 2003 is Liesbeth van Tongeren algemeen directeur van Stichting Greenpeace Nederland. Haar plaatsvervanger is Geert Drieman (werkzaam bij Greenpeace sinds 1975), directeur internationale en juridische zaken (DILA). Geert Drieman is afgevaardigde namens het bestuur van Stichting Greenpeace Nederland in de jaarlijkse internationale algemene vergadering van Greenpeace. Voor beide directiefuncties gaat het om een dienstverband voor onbepaalde tijd. Geert Drieman is ook bestuurslid van het Species Survival Network. Liesbeth van Tongeren ontving in 2004 een bruto jaarsalaris van 80.473 euro. Geert Driemans bruto jaarsalaris bedroeg 79.457 euro in 2004. Het bruto jaarsalaris van de twee directeuren samen was in 2004 159.930 euro.

BESTUUR

Greenpeace Nederland wordt bestuurd door een onafhankelijk bestuur. In het reglement van Stichting Greenpeace Nederland *Bestuur-Directie* (1995) is de verhouding tussen het bestuur en de directie geregeld. Het bestuur stelt het beleid, de begrotingen en de geconsolideerde jaarrekening vast en houdt toezicht op een goede uitvoering van het beleid. De bestuursleden verrichten hun taak onbezoldigd. Benoeming geschiedt voor een periode van drie jaar. Ieder bestuurslid treedt drie jaar na zijn of haar infunctietreding af volgens het 'Rooster van Aftreden'. Aftredende bestuursleden kunnen meteen worden herbenoemd. In 2004 zijn twee nieuwe bestuursleden toegetreden. Het bestuur heeft besloten het bestuur in 2005 uit te breiden met twee leden, om een bredere spreiding van de expertise te bewerkstelligen. Het streven is een bestuur met zeven leden. De werving van nieuwe bestuursleden vindt met ingang van 2005 plaats door inschakeling van het Nationaal Register van Commissarissen en Toezichthouders.

GPHORNEWMAN

VERSLAG 2004 VAN HET BESTUUR VAN STICHTING GREENPEACE NEDERLAND

Het bestuur van Stichting Greenpeace Nederland is in 2004 in totaal negen keer bijeengekomen, twee keer als voorbereiding op internationale vergaderingen, een keer voor de evaluatie van het eigen functioneren, een keer met de Ondernemingsraad; de overige bestuursvergaderingen waren reguliere overleggen. Daarnaast heeft het bestuur twee keer vergaderd met het internationale bestuur. Een bestuursevaluatie, waarbij onder meer het eigen functioneren en een langetermijnvisie aan de orde zijn geweest, heeft er onder meer toe geleid dat het reglement bestuur-directie (1995), waarin de taakverdeling tussen bestuur en directie is vastgesteld, zal worden herijkt. In 2005 wordt de taakverdeling opnieuw bekeken en zonodig bijgesteld.

In 2004 heeft het bestuur kennisgenomen van actuele campagneonderwerpen en organisatieactiviteiten op basis van evaluaties, presentaties door medewerkers en door schriftelijke rapportages. Ook heeft het bestuur zich beziggehouden met de vraag welke thema's binnen de internationale Greenpeace organisatie in de komende jaren prioriteit krijgen, de wijze waarop Greenpeace Nederland in de media komt, de organisatieontwikkeling en de evaluatie van de kantoorverhuizing.

Het bestuur vervult de rol van werkgever van de directie, een delegatie van het bestuur heeft een functioneringsgesprek met de directie gevoerd. Ook is de beloning van de algemeen directeur opnieuw tegen het licht gehouden. De conclusie was dat, in vergelijking met de publieke sector en andere non-profit organisaties, het salaris redelijk is.

FINANCIËN

Overeenkomstig de statuten van de stichting heeft het bestuur de jaarrekening 2003 vastgesteld. Aan de hand van financiële (kwartaal)rapportages, overleg met de accountants en verslagen van de directie heeft het bestuur toezicht gehouden op de financiële situatie en waar nodig besloten tot bijstellingen. Ook het Jaarplan voor 2005 is vastgesteld door het bestuur. In dit plan worden jaarlijks per organisatieonderdeel (financiën en beheer, campagnes, educatie, communicatie en fondsenwerving) op hoofdlijnen het budget en de plannen voor het komende jaar opgenomen, mede ten behoeve van het internationale jaarplan. Het bestuur heeft de hoogte van de bijdrage aan de internationale organisatie vastgesteld. Dat was in 2004 ruim een derde deel van de totale inkomsten.

Aanvullend wordt een meerjarenbegroting in de vorm van een vijfjarenplan ontwikkeld.

In overeenstemming met de VFI-richtlijn en in lijn met het advies van de Commissie Herkströter is een nieuw financieel statuut opgesteld. In dit statuut is het al bestaande financiële beleid vastgelegd en verder aangescherpt. Het omvat onder meer strenge sociale en milieucriteria waaraan beleggingen moeten voldoen: zo milieuvriendelijk en sociaalrechtvaardig mogelijk. Dit statuut treedt in 2005 in werking. Ook zal het bestuur in de eerste helft van 2005 een besluit nemen inzake de reserves, in overeenstemming met de richtlijnen van de Commissie Herkströter.

BESTUURSSAMENSTELLING

Op 31 december 2004 was het bestuur van Stichting Greenpeace Nederland als volgt samengesteld:

- **Ruud van Wijk** (bestuurslid sinds 2000; voorzitter per september 2003). Tot 2002 werkzaam als manager sponsoring bij KPN. Thans met VUT.
- **Hans van Rooij** (bestuurslid sinds september 2001; penningmeester). Directeur Berging van bergingsbedrijf Smit Salvage. Nevenfuncties: bestuurslid Koninklijke Vereniging van Nederlandse Reders; voorzitter International Salvage Union.
- **Agnita Twigt** (bestuurslid sinds februari 2004; secretaris). Hoofd Relaties bij IZA, zorgverzekering voor Ambtenaren.

- **Gerrard Boot** (bestuurslid sinds oktober 2001; vice-voorzitter). Advocaat, partner Kennedy Van der Laan Advocaten. Nevenfuncties: Lid Adviescommissie Nederlandse Orde van Advocaten (wetgeving arbeidsrecht); voorzitter Vereniging van Amsterdamse Arbeidsrecht Advocaten; samensteller Wettenpocket Arbeidsrecht SDU.
- **Greetje Lubbi** (bestuurder sinds februari 2004). Zelfstandig adviseur op het gebied van internationale vraagstukken. Nevenfuncties: Voorzitter Jubilee Nederland; lid Raad van Commissarissen bij vier maatschappelijke ondernemingen: De Alliantie (woningcorporatie), Vidomes (woningcorporatie), Evides (waterbedrijf), NV Werk (reintegratiebedrijf); bestuurslid Nederlands Migratie Instituut; bestuurslid Nationaal Register namens de FNV.

3. DE CONTACTEN

hoe vertellen we over Greenpeace en het milieu?

GP/KEERS

GPIKEERIS

GREENPEACE INFORMATIELIJN

Greenpeace Nederland krijgt dagelijks telefoontjes en e-mails van donateurs en andere geïnteresseerden. Hun vragen gaan vooral over het milieu en de campagnes. Maar mensen bellen ook om verhuisgegevens door te geven en zich aan- of af te melden als donateur. De Greenpeace Informatielijn is een belangrijke bron van informatie: welke onderwerpen gaan onze donateurs aan het hart? Welke informatie missen ze en wat vinden ze van de campagnes? Ook de steunbetuigingen van donateurs zijn zeer inspirerend. De medewerkers van de Greenpeace Informatielijn staan ze te woord en geven antwoord op de vragen. Zij voorzien mensen van achtergrondinformatie, geven uitleg bij acties, sturen rapporten op en helpen scholieren bij spreekbeurten. In 2004 beantwoordde de Greenpeace Informatielijn 26.975 telefoontjes. Daarnaast kwamen 14.016 e-mails en 158 brieven binnen. Dat was beduidend minder dan in 2003 toen we 19.598 e-mails en 862 brieven ontvingen, veelal over de Greenpeace-acties tegen de oorlog in Irak.

EDUCATIE

Greenpeace vindt het belangrijk kinderen bewust te maken van het milieu. Maar ook om ze te laten zien dat ze iets kunnen doen aan milieuproblemen. Bijvoorbeeld in een Greenteam: kinderen vanaf tien jaar die in hun eigen buurt of op school actievoeren voor het milieu. Greenpeace ondersteunt ze met informatie en tips. Hoe doe je onderzoek, hoe voer je actie, wat is lobbyen en hoe schrijf je een goed persbericht? Een informatiepakket met folders en posters helpt kinderen bij een spreekbeurt of werkstuk. In 2004 zijn ruim 13.000 van deze pakketten verstuurd. Als kinderen in actie willen komen, kunnen ze een speciaal actiepakket aanvragen over oerbossen of schone energie. Twee nieuwe actiepakketten over oceanen maakten we in 2004: voor kinderen van 4-8 jaar en van 9-13 jaar.

GREENPEACEKIDS.NL

Greenpeace Nederland heeft ook een speciale website voor jongeren: www.greenpeacekids.nl. Hier kunnen jongeren het laatste nieuws vinden én achtergrondinformatie over milieuthema's en Greenpeace. In 2004 werd het webspel GreenWorld uitgebreid met het spelonderdeel 'S.O.S.'.

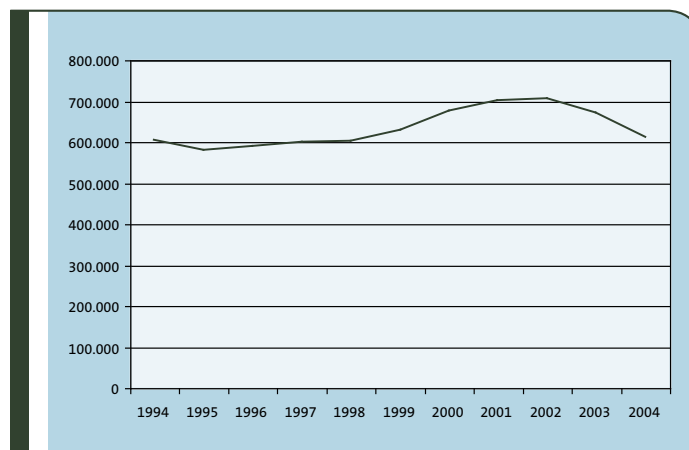
SIRIUS

Een excursie op het educatieschip de *Sirius* trekt jaarlijks veel schoolklassen, scoutinggroepen, Greenteams en andere jongerengroepen. Zij krijgen een rondleiding op het voormalige actieschip. Daar komen ze meer te weten over Greenpeace, actievoeren en het leven aan boord. Bovendien bereiden ze een fictieve actie voor. Bij de excursie hoort een pakket met lesbrieven, een *Sirius*-poster en een video. En niet te vergeten de logboekjes met spannende verhalen van de fictieve Greenpeace-kapitein Thijs voor de Wind. In 2004 werden het educatieprogramma en het lespakket vernieuwd: 'oceanen' is nu het hoofdthema. Sinds de start van het educatieproject in 2002 bezochten ruim 10.000 kinderen de *Sirius* en bestelden scholen 1.500 lespakketten.

FONDSENWERVING

Op het gebied van fondsenwerving was 2004 voor Greenpeace Nederland minder succesvol. Het aantal donateurs daalde met 9 procent naar 611.952. Ook leverden de fondsenwervende mailings minder op. Al met al daalden de inkomsten uit fondsenwerving van 18.391.207 euro (2003) naar 18.070.755 euro. Greenpeace Nederland ontving van de Nationale Postcode Loterij opnieuw een substantiële bijdrage in 2004: 2,5 miljoen euro. Uit de Eurocollecte ontving Greenpeace 67.380 euro. In december gaf TGP Post bovendien speciale Goede Doelen Decemberzegels uit. De opbrengst was bestemd voor tien goede doelen, waaronder Greenpeace. De inkomsten hiervan zullen in 2005 binnenkomen.

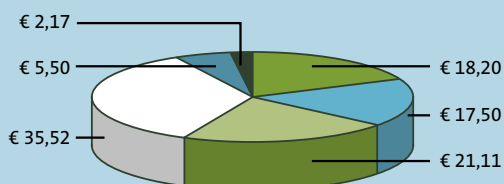
DONATEURS

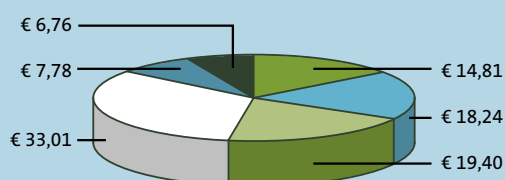
WAT GEBEURDE ER MET EEN GIFT VAN 100 EURO?

- Kosten fondsenwerving
- Educatie en voorlichting
- Campagnekosten nationaal
- Campagnekosten internationaal
- Overhead*
- Exploitatie resultaat**

IN 2004

... EN WAT IN 2003?

* De kosten van fondsenwerving, educatie en voorlichting en campagnes nationaal zijn hier inclusief een gedeelte van de uitvoeringskosten eigen organisatie, te weten de personeels- en huisvestingskosten. De overige uitvoeringskosten eigen organisatie (directie, financiën, personeel & organisatie, IT, interne dienst) zijn hier als aparte groep opgenomen: de overhead.

** Voor een toelichting op het exploitatieresultaat verwijzen wij u naar het gedeelte over de ontwikkeling eigen vermogen in de toelichting op het financieel jaarverslag.

OORZAKEN ONDERZOCHT

Uiteraard onderzochten we mogelijke redenen voor de dalende donateursaantallen. Een eenduidige conclusie valt echter niet te trekken. Zeker is dat in economisch slechtere tijden mensen niet snel kiezen voor structurele steun aan een goed doel. Bovendien stijgt het aantal goede doelen waaruit de potentiële donateur kan kiezen. Een keuze voor Greenpeace wordt mogelijk minder snel gemaakt, nu milieu is verdwenen uit de top drie van veelbesproken maatschappelijke kwesties. Belangrijke milieuproblemen als klimaatverandering, genetische manipulatie en de effecten van schadelijke stoffen vergen veel uitleg en zijn soms lastig te vatten in aansprekende zwart-wit scenario's. Toch kiest Greenpeace voor deze minder 'populaire' thema's, juist omdat ze deze milieuproblemen cruciaal vindt. Het blijkt echter moeilijk te zijn de successen die in deze campagnes worden geboekt, voldoende over het voetlicht te brengen.

Greenpeace werft fondsen volgens een aantal methodes, zoals straatwerving, per telefoon of met brieven. Over de gehele linie zijn de resultaten minder maar vooral fondsenwervende brieven blijken als methode minder goed te werken dan een aantal jaren geleden.

STEVIGE ACHTERBAN

In 2005 zal Greenpeace Nederland andere wervingsmethoden verder onderzoeken, omdat de huidige niet altijd goed blijken te werken. En de resultaten van nieuwe ideeën op het gebied van brieven worden goed getest. Maar we gaan niet méér doen aan fondsenwerving of daaraan een substantieel hoger budget spenderen. Greenpeace Nederland heeft een goede en stevige achterban, die onze acties en campagnes mogelijk maakt.

MILIEU IN DE MEDIA

Greenpeace benadert de pers actief om belangrijke milieuproblemen aan de kaak te stellen. In 2004 deden we dat vaker dan in het jaar daarvoor. We stuurden zo'n zestig persberichten, schreven ingezonden stukken en namen contact op met journalisten. De pers belde zelf ook regelmatig met vaak kritische vragen over actuele onderwerpen, Greenpeace-campagnes of over de organisatie zelf. Dankzij deze vragen kon Greenpeace Nederland tekst en uitleg geven over haar visie en campagnes.

AANDACHT VOOR CAMPAGNES

In 2004 is Greenpeace 2.350 keer genoemd in de media, beduidend vaker dan in 2003 (1.780 vermeldingen). Deze media-aandacht varieerde van naamsvermelding tot een uitgebreid campagne-item op de landelijke televisie. Ongeveer 800 uitingen gingen specifiek over de campagnes die Greenpeace voerde. Een groot deel daarvan, bijna driekwart, vermeldde duidelijk de boodschap van die campagnes.

Een kleine greep uit de persaandacht voor Greenpeace-campagnes in 2004:

- In april 2004 startte de campagne 'Eis een lichaam zonder gif'. Dat bleek nieuwswaardig voor Goedemorgen Nederland, Editie NL en diverse radiozenders. Zij waren vooral geïnteresseerd in het onderzoek naar giftige stoffen in het bloed van mensen. Greenpeace voerde ook actie bij computerfabrikant Hewlett-Packard (HP), die weigert schadelijke stoffen uit zijn producten te halen. Dat leverde beelden op bij RTL4 Nieuws en RTLZ. Ook het NOS ochtendjournaal en de landelijke radio berichtten over de HP-actie. Foto's van de computermuur die Greenpeace bij het HP-kantoor neerzette haalden de volgende dag veel kranten.
- Greenpeace toonde een enorme boomstronk uit de Amazone aan het publiek. 'Stumpy' was ooit een oeroude woudreus. De actie kreeg aandacht van het NOS Acht uur Journaal, het Jeugdjournaal en Radio 1.
- Fotogeniek was de lugubere uitstalling op het Plein in Den Haag van tafels vol visbijvangst. Deze actie, die onderdeel was van de oceanencampagne, leverde veel krantenfoto's met bijschrift op, zowel in regionale kranten als in de landelijke dagbladen Trouw, Algemeen Dagblad en Telegraaf. Ook het tv-programma NL Net besteedde aandacht aan de dode vissen.
- In juli voerde Greenpeace actie bij de Amercentrale om energiebedrijven te stimuleren tot investeringen in groene stroom. Greenpeace hield daar de kolentoevoer tegen. De beelden haalden het NOS ochtendjournaal en het Journaal van zes uur. Ook SBS6 Actienieuws en RTLZ zonden beelden uit van de actie.
- In Netwerk en het Jeugdjournaal liet campaigner Joris Thijssen de dramatische gevolgen van klimaatverandering zien: de terugtrekking van de Upsala-gletsjer in Patagonië.

COMMUNICATIE

De donateurs van Greenpeace Nederland ontvangen vier keer per jaar het Greenpeace Magazine. Ze lezen én zien daarin nieuws, achtergronden en resultaten van campagnes. Thema van nummer vier in 2004 was 'Wat doen we goed, wat kan beter?'

Elk jaar publiceert Greenpeace een jaarverslag. Bureau Berenschot onderzoekt in de 'Transparantie Benchmark' hoe transparant goede doelenorganisaties zijn. Het jaarverslag van Greenpeace over 2003 belandde in de subtop. Dat verslag publiceerden we overigens alleen op de website: milieuvriendelijk en eenvoudig toegankelijk. Maar het uitprinten leverde bij een aantal mensen wat problemen op. Het verslag over 2004 verschijnt dan ook op de website in tekst en pdf, maar is ook verkrijgbaar in geprinte vorm.

De website van Greenpeace Nederland is - naast het Greenpeace Magazine - het belangrijkste communicatiekanaal van de organisatie. Maandelijks trekt greenpeace.nl zo'n 120.000 bezoekers. Ongeveer tweewekelijks gaat er bovendien een e-mailnieuwsbrief uit naar 44.000 abonnees.

Greenpeace-acties worden gefotografeerd en gefilmd, voor eigen gebruik én voor externe media. Greenpeace Nederland beschikt over een eenvoudige editing-studio, voor de basisbewerking van videobeelden en de productie van kleine videofilms.

RAPPORTEN EN PUBLICATIES IN 2004

GIF - BLOEDLINK. HET VERHAAL DAT NIEMAND WIL HOREN

Stichting Greenpeace Nederland, april 2004

Meer dan 100.000 verschillende chemicaliën zijn inmiddels op de markt, die onder meer worden verwerkt in talloze consumentenproducten. In deze publicatie zet Greenpeace nog eens op een rij waarin schadelijke stoffen zijn aangetroffen en wat de mogelijke effecten zijn op mens, dier en milieu. Zeven wetenschappers leveren commentaren. Vijf factsheets bieden gedetailleerde informatie over de vijf stoffen waarop Greenpeace zich concentreert: broomhoudende vlamvertragers, ftalaten, organotinverbindingen, alkylfenolen en synthetische muskverbindingen.

EIS EEN LICHAAM ZONDER GIF!

Stichting Greenpeace Nederland, voorjaar 2004

Posters en handtekeningkaarten ter ondersteuning van de Giftige stoffen-campagne

'Eis een lichaam zonder gif!'. Oproepen aan mensen die ook vinden dat de productie en het gebruik van giftige chemische stoffen aan banden gelegd moet worden: eis een lichaam zonder gif! Zo wil Greenpeace staatssecretaris Van Geel (Milieu) onder druk zetten. Want vanaf 1 juli 2004 kan Nederland als voorzitter van de EU strenge Europese wetgeving stimuleren, die bedrijven dwingt te kiezen voor schone alternatieven.

THE DETERMINATION OF SELECTED ADDITIVES IN CONSUMER PRODUCTS

TNO in opdracht van Stichting Greenpeace Nederland, 2004

Dit (Engelstalige) TNO-rapport biedt de testresultaten van consumentenproducten, die Greenpeace in 2003 en 2004 liet onderzoeken op vijf schadelijke stoffen. Aan bod komen elektronica, sportschoenen, matrassen, kaas en vinylvloerbedekking. Ze zijn onderzocht op bisfenol-A, alkylfenolen, ftalaten, organotinverbindingen en broomhoudende vlamvertragers.

HAZARDOUS CHEMICALS IN CONSUMER PRODUCTS

TNO in opdracht van Stichting Greenpeace Nederland, 2004

Dit (Engelstalige) TNO-rapport biedt de testresultaten van consumentenproducten, die Greenpeace in 2003 en 2004 liet onderzoeken op de aanwezigheid van 5 schadelijke stoffen. Aan bod komen cosmetica, schoonmaakartikelen en speelgoed. Ze zijn onderzocht op bisfenol-A, alkylfenolen, synthetische muskverbindingen, ftalaten, organotinverbindingen.

WADDENGAS: EEN KLIMAATPOLITIEKE ANALYSE

Stichting Greenpeace Nederland, mei 2004

Een politieke analyse van het advies van de commissie Meijer over de gaswinning in de Waddenzee. Deze commissie adviseerde de regering in april 2004 om de winning van waddengas wel toe te staan, zij het onder strikte voorwaarden. Belangrijkste conclusie van de Greenpeace-analyse: de commissie oordeelt onterecht veel te positief over de gaswinning. Bovendien is gaswinning strijdig met het (voorgenomen) klimaatbeleid van dit kabinet.

DUURZAME LIBERALISERING IN NEDERLAND?

Stichting Greenpeace Nederland, juni 2004

Uit onderzoek van TNS NIPO blijkt dat als de prijs van groene stroom stijgt, bijna de helft van de groene stroomgebruikers opnieuw kiest voor vuile stroom. In deze analyse gaat Greenpeace in op de ontwikkelingen op de Nederlandse energiemarkt. Ook legt ze uit waarom ze vreest dat de groene stroommarkt in Nederland zal instorten. Om gevaarlijke klimaatverandering te voorkomen is juist een snelle doorbraak van duurzaam geproduceerde elektriciteit noodzakelijk.

ELEKTRICITEITSBESPARING ALS ALTERNATIEF VOOR DE BOUW VAN NIEUWE CENTRALES

Ecofys in opdracht van Stichting Greenpeace Nederland, juli 2004

Dit rapport van onderzoeksbureau Ecofys toont hoe energiebesparing de bouw van een nieuwe kolencentrale overbodig maakt. Het rapport somt een aantal eenvoudige energiebesparende maatregelen op die samen de bouw van een nieuwe kolencentrale van 1.000 megawatt overbodig maken. Het betreft maatregelen in huishoudens, kantoren en industrie, die vrijwel niets kosten en zelfs geld opleveren. Als die maatregelen worden genomen wordt ruim 5 miljoen ton minder CO₂ per jaar uitgestoten.

THE DETERMINATION OF SOFTENING AGENTS IN TWO SAMPLES OF SCOUBIDOU-LOOK-A-LIKES

TNO-MEP in opdracht van Stichting Greenpeace Nederland, juli 2004

De bij kinderen mateloos populaire Scoubidou touwtjes bevatten ook in Nederland hoge concentraties giftige weekmakers. Dat blijkt uit onderzoek van TNO in opdracht van Greenpeace Nederland. In bij Blokker gekochte Scoubidou touwtjes (Knoopie-doen) werd 13% giftige weekmakers (ftalaten) aangetroffen, terwijl op de markt gekochte touwtjes zelfs 20% van het gif bevatten.

STEUN DE NOORDZEE.NL

Stichting Greenpeace Nederland, augustus 2004

Publieksfolder over de Noordzee.

VIS-A-CARD

Bron: De Goede visgids, Stichting De Noordzee, augustus 2004

Vis kopen? Greenpeace Nederland heeft de VIS-a-card ontwikkeld zodat in één oogopslag duidelijk is welke vis prima gekocht kan worden, welke twijfelachtig is en welke absoluut niet gekocht kan worden. Deze handige koophulp is onder meer gebaseerd op gegevens van Stichting Noordzee. Voor elke vissoort is beoordeeld hoeveel er nog zijn, het effect van de vangstmethode op de zeebodem en de bijvangst van andere dieren.

INFORMATIE- EN ACTIEPAKKETTEN VOOR KINDEREN

Stichting Greenpeace Nederland, 2004

Actiepakketten voor kinderen die zich individueel willen inzetten voor het milieu, met de thema's oerbossen, oceanen en schone energie. Een informatiepakket, met een algemene informatiefolder, een walvis/schepenposter en een Greenteam-folder zijn bronnen voor werkstukken en spreekbeurten. Ook zijn er info-brieven met specifieke informatie over Greenpeace-thema's.

RESCUING THE NORTH AND BALTIC SEAS: MARINE RESERVES – A KEY TOOL

Greenpeace International, m.m.v. Stichting Greenpeace Nederland, Greenpeace Nordic, Greenpeace Duitsland en Greenpeace United Kingdom.

Dit Engelstalige rapport wijst zeventien gebieden op de Noordzee en Oostzee aan, die volgens Greenpeace dicht zouden moeten voor schadelijke activiteiten als visserij, olieboeren, zandwinning en vervuiling. Het is voor het eerst dat er wetenschappelijk onderbouwde kaarten worden gepubliceerd, waarop zeereservaten staan ingetekend. Deze stukken zee zijn gekozen, omdat ze ecologisch belangrijk zijn voor vogels, dolfinen en ander zeeleven. Daarnaast is de kaart gebaseerd op de paaiengebieden en kraamkamers van alle commercieel belangrijke vissoorten.

MAN-MADE CHEMICALS IN HUMAN BLOOD

TNO in opdracht van Stichting Greenpeace Nederland, november 2004

Dit (Engelstalige) TNO-rapport biedt de testresultaten van het bloedonderzoek dat Greenpeace in 2004 initieerde. Bloedmonsters van 91 Nederlandse vrijwilligers zijn door TNO-MEP geanalyseerd op de aanwezigheid van schadelijke stoffen. Het gaat om ftalaten, broomhoudende vlamvertragers, organotinverbindingen, synthetische muskverbindingen, alkylfenolen en bisfenol-A. Deze stoffen komen veel voor in dagelijkse producten. Uit het onderzoek blijkt dat veel van deze stoffen in de bloedmonsters zijn aangetroffen, soms in relatief hoge concentraties.

GIFSPOREN IN BLOED - DE FEITEN

Stichting Greenpeace Nederland, november 2004

Greenpeace Nederland initieerde in 2004 een uniek bloedonderzoek. In dit boekje staan de belangrijkste uitkomsten op een rij: in het bloed van alle deelnemers zijn schadelijke stoffen aangetroffen. 'Gifsporen in bloed' geeft een overzicht van de gevonden gehalten van de stoffen. Deelnemers vertellen waarom ze hun bloed lieten prikken. Professor Sauer trekt zijn conclusies. En tot slot: na gesprekken met Greenpeace stoppen bedrijven als Samsung en Nokia met het gebruik van deze schadelijke stoffen.

CHEMICAL FOOTPRINTS IN BLOOD - THE EVIDENCE

Stichting Greenpeace Nederland, november 2004

De Engelstalige versie van 'Gifsporen in bloed - de feiten'.

MAN-MADE CHEMICALS IN HUMAN BLOOD - LEVELS OF FORTY-SIX CHEMICALS IN A DUTCH COHORT, NOVEMBER 2004

Auteurs: Lisethe Meijer, Ruud J.B. Peters, Pieter J.J. Sauer

In dit (Engelstalige) rapport doet Prof. dr. P.J.J. Sauer van het Academisch Ziekenhuis Groningen verslag van het bloedonderzoek, dat in 2004 plaatsvond op initiatief van Greenpeace. Zijn belangrijkste conclusies:

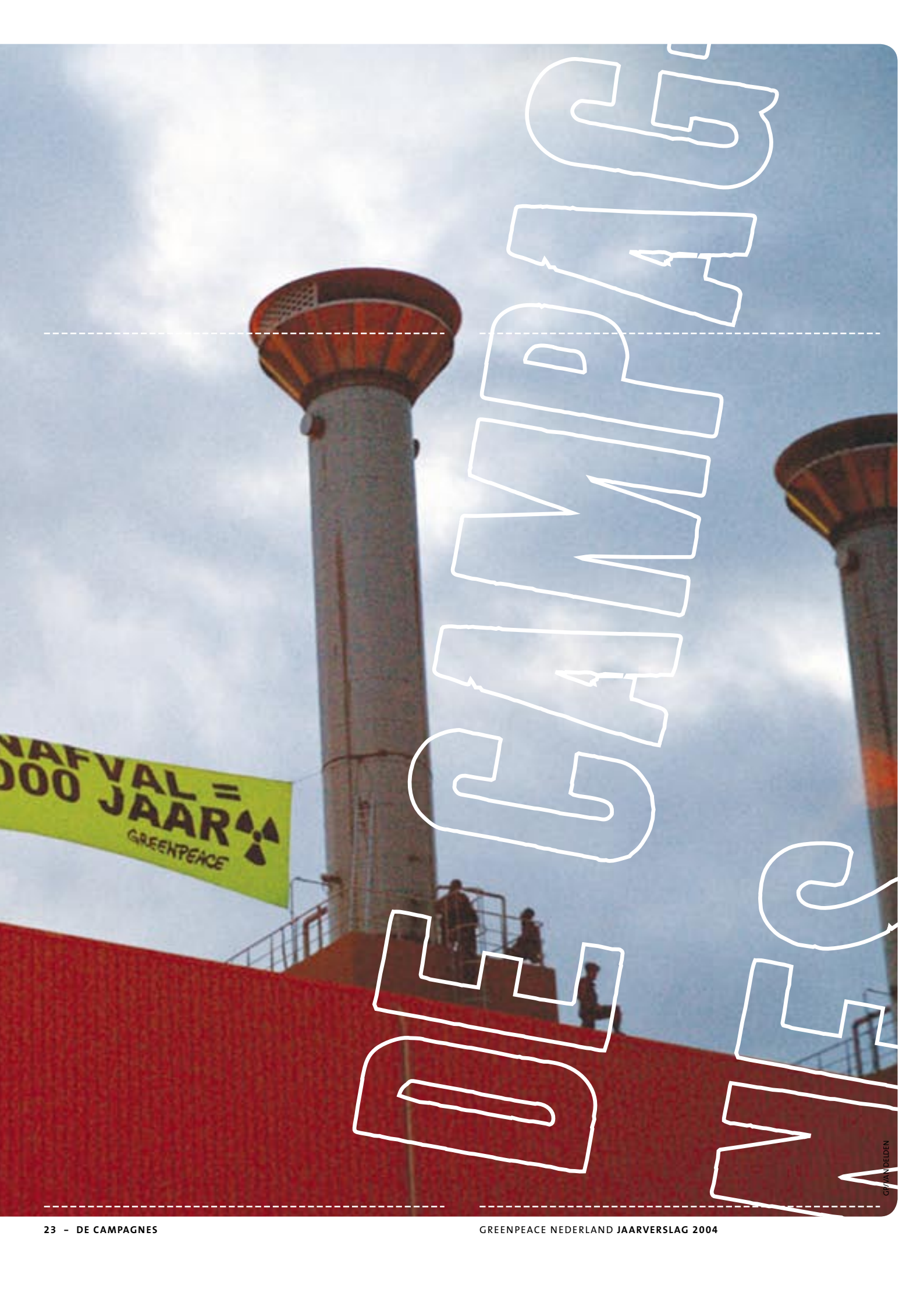
1. In alle bloedmonsters zijn meerdere van de onderzochte stoffen aangetroffen.
2. De gehalten van sommige stoffen liepen sterk uiteen - de meest voor de hand liggende verklaring is dat de blootstellingen sterk verschillen.
3. Zodra een nieuwe stof wordt geïntroduceerd, is die vrijwel onmiddellijk aantoonbaar in mensen.

4. DE CAMPAGNES

---

wat doen we?

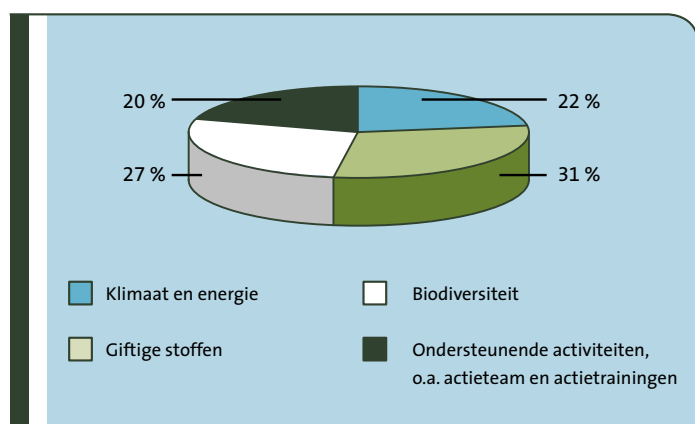
NAFVAL =
1000 JAAR
GREENPEACE

DE CAMPAIGNES

CP/AN/DELDEN

NATIONALE CAMPAGNES: REALISATIE 2004

ONDERZOEK, OPLOSSINGEN EN COMMUNICATIE

Aan de Universiteit van Exeter, Groot-Brittannië, heeft Greenpeace een eigen onderzoekslaboratorium. Wetenschappelijk onderzoek ligt vaak aan de basis van de Greenpeace-campagnes. Ook Greenpeace Nederland laat regelmatig onderzoeken uitvoeren, door Exeter en door Nederlandse erkende wetenschappelijke instituten zoals TNO. Daarbij hoort ook het zoeken naar oplossingen voor milieuproblemen, zoals groene energie of biomassa.

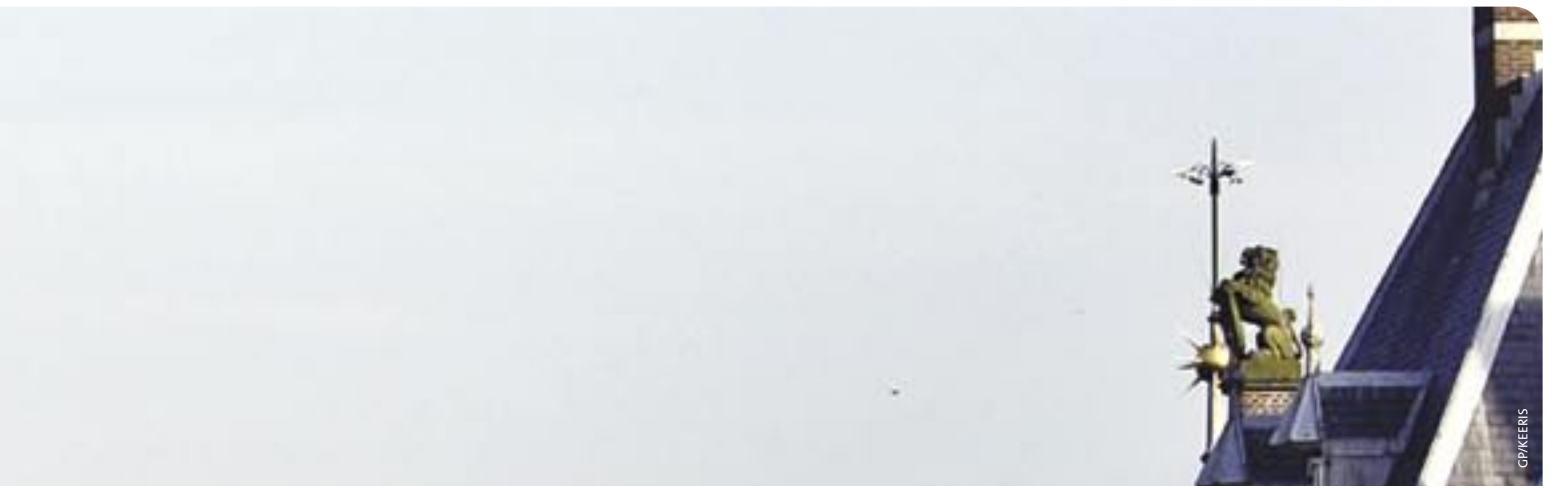
Per campagne bekijkt Greenpeace Nederland hoe en aan wie ze de campagneboodschap het beste kan communiceren. Publiciteit – via persvoorlichting – in externe media wordt gecombineerd met communicatie via de eigen Greenpeace-media. Doel is uiteraard het zo snel en effectief mogelijk bereiken van de campagnedoelstelling.

LOBBY EN ACTIE

In vrijwel elke campagne lobbyt Greenpeace in nationale en internationale organisaties om haar doel te bereiken. We schrijven brieven,

voeren gesprekken met politici en andere *stakeholders*. Vaak doen we dat in nauwe samenwerking met andere niet-gouvernementele organisaties.

Als we geen resultaat bereiken door bedrijven en overheden te overtuigen of onder druk te zetten, voert Greenpeace - altijd geweldloos - actie. Greenpeace wil dáár aanwezig zijn waar het milieuprobleem is. Om de wereld te laten zien wat er gebeurt, of om de milieuschade daadwerkelijk te stoppen. Greenpeace spreekt de verantwoordelijken rechtstreeks aan op hun daden. Greenpeace-actievoerders zijn bereid zich met lijf en leden in te zetten voor de zaak waarvoor zij staan.

BELEID

Elk jaar overleggen de landenkantoren van Greenpeace op welke campagnes de nadruk ligt. Gezamenlijk stellen ze een internationale strategie en prioriteiten vast. In 2004 is gekozen voor vier hoofdthema's, waarop Greenpeace zich de komende vijf jaar richt: klimaatverandering, oerbossen, genetische manipulatie en oceanen.

CAMPAGNETHEMA'S

Elk kantoor geeft een eigen kleur aan de afgesproken strategie en prioriteiten. Greenpeace Nederland werkte in 2004 met drie campagne teams van specialisten aan de overkoepelende milieuthema's Klimaat & Energie, Giftige Stoffen en Biodiversiteit .

- In de campagne Klimaat & Energie maakt Greenpeace Nederland zich sterk voor schone energie, om gevaarlijke klimaatverandering tegen te gaan.
- De campagne Giftige Stoffen zet zich in voor de promotie van alternatieven voor giftige stoffen en voor een verbod op de verspreiding van genetisch gemanipuleerde gewassen en dieren in het milieu.
- Duurzaam beheer van de natuurlijke rijkdom op aarde is het doel van de campagne Biodiversiteit: behoud van de oerbossen en bescherming van oceanen en al het zeeleven.

BOSSEN

In 2004 voerde Greenpeace campagne tegen illegaal gekapt hout. Het resultaat: het onderwerp staat stevig op de politieke agenda. Een mijlpaal was de steun van de Nederlandse houtbranche: samen met milieuorganisaties stelden ze een pleidooi op voor een Europees importverbod. Ook de Tweede Kamer vroeg de regering werk te maken van zo'n verbod. Helaas kwam het (nog) niet tot een Europees importverbod. In 2005 zal Greenpeace de druk hiervoor opvoeren.

ILLEGAAL HOUT IS CRIMINEEL

In 2004 ging Greenpeace door met de campagne 'Illegaal hout is crimineel'. Illegale houtkap is een van de grootste bedreigingen voor oerbossen. In veel tropische landen is meer dan de helft van alle houtkap illegaal, in Indonesië zelfs 80 procent. De campagne richtte haar pijlen vooral op de Europese Unie. Een Europees importverbod op illegaal hout is een eerste noodzakelijke stap op weg naar een duurzaam beheer van oerbossen.

ACTIES EN RESULTATEN

Een greep uit de acties en resultaten van de campagne 'Illegaal hout is crimineel':

- Actievoerders blokkeerden en hinderden in maart het schip De Greveno in de Engelse haven van Tilbury en bij de haven van Vlissingen. Het schip had verdacht hout uit Indonesische regenwouden aan boord. De lading was bestemd voor Groot-Brittannië, België en Nederland. Greenpeace riep de overheden van deze landen op het verdachte hout in beslag te nemen.
- Greenpeace leverde FSC-gecertificeerd hout af bij het gebouw van de Economische en Sociale Commissie in Brussel. Dit EU-gebouw werd gerenoveerd met hout afkomstig van verdachte leveranciers. Zij handelen in hout uit de laatste regenwouden van Kalimantan en Sumatra. De actievoerders zetten het gebouw met lint af om het te markeren als een *forest crime scene*: een plek waar een misdrijf tegen bossen is begaan.
- De Tweede Kamer steunde een motie van de Christen Unie. Daarin werd de regering opgeroepen te pleiten voor een Europees importverbod op illegaal gekapt hout.

- Het Openbaar Ministerie nam in 2004 twee aangiftes van handel in illegaal hout in behandeling, tegen houthandelaren DLH in Vlissingen en Hupkes in Dieren. Greenpeace had de aangiftes voorbereid. Strafvervolgning zou betekenen dat het OM voor het eerst onderzoek doet naar in Nederland geïmporteerd verdacht hardhout.

DUIZENDEN AANGIFTES VAN VERDACHT HOUT

In april deden 17.747 mensen aangifte van het gebruik van illegaal gekapt hout in Nederland. Het gebruik varieerde van kozijnen, geluidschermen en bruggen tot parketvloeren, paardenstallen en tuinmeubelen. Onderzoekers van Greenpeace troffen onder meer verdacht hout aan bij de Volkerakbrug, de Vinex-locatie Leidsche Rijn en bij de aanleg van de Hoge Snelheidslijn. Greenpeace droeg de aangiftes over aan het ministerie van Justitie. Ze riep de Nederlandse regering op de import van illegaal hout te verbieden.

BOOMSTRONK

Een gigantische boomstronk uit het Amazonegebied op het Plein in Den Haag zette de Greenpeace-eisen kracht bij. De boom is door illegale houtkappers omgezaagd en levert op de Europese markt zo'n 23.000 euro op. Nog steeds is vijftig procent van het tropische hout dat Nederland binnenkomt illegaal gekapt. Houthandelaren kunnen het zonder belemmeringen verkopen aan weg- en waterbouwbedrijven, aannemers, doe-het-zelf-zaken en de overheid.

HOUTBRANCHE EN MILIEUBEWEGING

De Nederlandse houtbranche stelde in juli samen met een groot aantal milieu-, natuur- en ontwikkelingsorganisaties een verklaring op voor de Nederlandse regering en de Europese Unie. Belangrijkste aanbeveling: de EU moet de import van illegaal hout verbieden. De Nederlandse regering werd opgeroepen zich tijdens haar EU-voorzitterschap hard te maken voor zo'n verbod. Cruciaal is de samenhang tussen Europese regels, internationale afspraken en de nationale wetgeving in de houtproducerende landen.

GEDRAGSCODE

Op 1 januari 2004 ondertekenden alle leden van de Vereniging van Nederlandse Houtondernemingen een gedragscode. Daarmee verplichtten de leden zich transparant te zijn over zaken als de herkomst

van het hout en de wijze van kap. Ook moeten ze zich inzetten voor meer gecertificeerd hout op de Nederlandse markt.

ONTWERPRICHTLIJN TEGEN ILLEGALE HOUTKAP

Om de EU op weg te helpen stelden FERN, Greenpeace en WWF een ontwerp op voor een Europese richtlijn. Volgens deze conceptwetgeving moet al het hout zijn voorzien van een legaliteitsverklaring. Naast een importverbod op illegaal hout moet de EU overeenkomsten afsluiten met houtproducerende landen. Daarin staan criteria voor de duurzaamheid van het bosbeheer en de houtproductie. De roep om nieuwe Europese wetgeving werd ondersteund door 150 sociale en milieuorganisaties uit de hele wereld.

TEGENVALLEND BESLUIT EU

Helaas liet de Europese Commissie het bij een vrijwillig controlesysteem met houtproducerende landen. Dergelijke partnerovereenkomsten vindt Greenpeace absoluut onvoldoende om de grootschalige import van illegaal hout tegen te gaan. Zo omvat het controlesysteem niet alle houten producten. Ook kunnen de houtproducerende landen illegaal gekapt hout eenvoudig naar de EU exporteren via een buurland dat het verdrag niet heeft ondertekend. Bovendien doen niet alle landen mee aan de partnerovereenkomsten.

OERBOSVRIENDELIJKE BOEKEN

In maart besloten veertien Nederlandse uitgeverij - in samenwerking met Greenpeace - te onderzoeken hoe ze kunnen overstappen op FSC-gecertificeerde papierpulp. Het was voor het eerst dat de Nederlandse uitgeverijwereld op zo'n grote schaal koos voor oerbosvriendelijke boekproductie. De veertien uitgeverij zijn goed voor driekwart van de Nederlandse fictie. Nederlands papier komt vooral uit Scandinavië en Rusland. De houtkap voor papierpulp brengt in deze landen de laatste Europese oerbossen in gevaar.

HARRY POTTER

Ook internationaal kiezen steeds meer prominente auteurs - Isabel Allende, Günter Grass, Margaret Atwood - voor oerbosvrij papier. Voor de Canadese druk van het boek Harry Potter V gebruikten de uitgeverij 100 procent gerecycled papier. Het boek verscheen in een oplage van 1 miljoen exemplaren. Alleen al deze 'oerbosvriendelijke' Harry Potter spaarde 30.000 bomen uit.

ILLEGALE KAP IN AFRIKA

In juni vond Greenpeace opnieuw bewijs van illegale houtkap. Het grote Zwitsers-Duitse bedrijf Danzer bleek in Kameroen betrokken bij corruptie en handel in illegaal gekapt tropisch hout. In een interne notitie leerde Danzer zijn medewerkers ambtenaren om te kopen. De Danzer groep verkoopt het Afrikaanse hout in heel Europa, ook in Nederland. Na openbaarmaking van een Greenpeace-rapport over Danzer schortte houthandelaar Groot Lemmer onmiddellijk alle nieuwe contracten met het bedrijf op. Groot Lemmer levert onder meer bruggen aan Nederlandse gemeenten.

DEEL REGENWOUD BRAZILIË GERED

Een opsteker was het besluit van de Braziliaanse president Lula da Silva om 2 miljoen hectare regenwoud te beschermen. Dat is een gebied waarin half Nederland past. Lokale stammen krijgen collectief eigendomsrecht van het land en de grondstoffen. Zo kunnen zij tegelijkertijd in hun onderhoud voorzien en de bossen behouden. Samen met de inheemse bevolking voert Greenpeace al jarenlang actie voor een duurzaam en sociaal bosbeheer in het hele Amazonegebied.

BOOMSOORT RAMIN BESCHERMD

In oktober was Greenpeace Nederland als lid van de officiële Nederlandse delegatie aanwezig bij de CITES-conferentie in Bangkok. CITES is het verdrag over de internationale handel in bedreigde planten- en diersoorten. De ongeveer 160 deelnemende landen besloten de boomsoort Ramin op lijst 2 van het CITES-verdrag te plaatsen. Dat betekent dat de boom voortaan beter is beschermd. Het hout van de Ramin, die veel voorkomt in Zuidoost-Azië, werd veel illegaal gekapt en geëxporteerd naar met name Europa. Ramin is cruciaal voor het voortbestaan van de orang-oetan. Ook de boomsoort Agarwood staat nu op lijst 2 van het CITES-verdrag.

OCEANEN

2004 was een druk jaar voor de oceanencampagne. Greenpeace ondernam veel acties op de Noordzee en de Waddenzee. Ze bakende zeereservaten af en maakte de gruwelijke bijvangsten zichtbaar van schadelijke vismethoden. Een tegenvaller was het besluit van de regering om gaswinning op de Waddenzee mogelijk te maken. Internationale successen waren de bescherming van de witte haai, de Napoleonvis en de zeldzame Irrawaddy-dolfijn. Ook slaagde Greenpeace in haar lobby voor handhaving van het verbod op de walvisjacht. Maar de zeehondenjacht in Canada ging ondanks vele protesten in alle hevigheid door.

DODE DOLFIJNEN

'Ik ben pas drie dagen aan boord van de *Esperanza* en dit is de derde dode dolfijn die we vinden. Een nieuwe dag, een nieuwe dode en dat is precies de reden waarom de *Esperanza* hier is', schrijft een actievoerder in zijn weblog.

Greenpeace voer in februari uit met de *Esperanza* om aandacht te vragen voor de gevolgen van verwoestende vismethoden. Jaarlijks sterven duizenden dolfijnen een afschuwelijke dood in de sleepnetten van vissersboten.

ZEERESERVAAT OP DE NOORDZEE

Vernietigende vismethoden, overbevissing, vervuiling en oliewinning: de Noordzee heeft te kampen met veel bedreigingen. In 2004 riep Greenpeace daarom 40 procent van de Noordzee en Oostzee uit tot zeereservaat. Hier kan de natuur zich herstellen en kunnen vissen zich rustig voortplanten. Uiteindelijk komt dat ook de visserij ten goede. In augustus bakende het Greenpeace-schip de *Esperanza* het eerste van de beoogde 17 zeereservaten af.

PLASTIC BOEI

Boeien van 5 meter hoog en 4.000 kilo zwaar markeerden een gebied van 85.000 km² bij de Doggersbank. De *Esperanza* probeerde te voorkomen dat vissersboten dit zeereservaat invoeren. Actievoerders hinderden de vissers: urenlang lagen ze in het water langs een lijn met kleine boeien, die voor de boten was gelegd. Ze maakten een

grote plastic boei vast aan het zware sleepnet van een van de boten en gingen er zelf bovenop zitten.

STRANDBEZOEK

In augustus toerde het schip de *Argus* langs de Noordzeekust. Medewerkers van Greenpeace informeerden strandgasten over de problemen van de Noordzee. Op een groot bord konden ze hun wensen over de Noordzee schrijven. De origineelste kwamen terecht op een speciale actiewebsite. Daar konden mensen ook een digitale handtekening zetten voor de instelling van zeereservaten. Greenpeace overhandigde de handtekeningen aan de verantwoordelijke ministers van de zeven landen die de Noordzee omringen.

BIJVANGST VISSERIJ

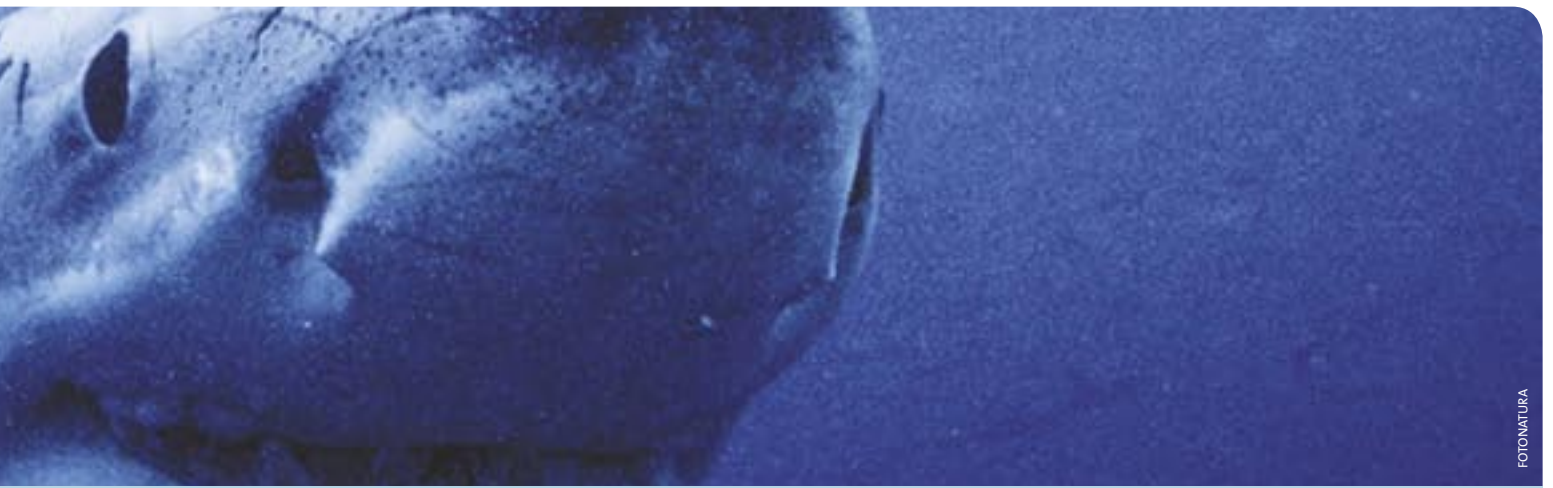
Twee uur vissen door één boomkorvisser levert een bijvangst op van 11.000 dode krabben, zeesterren en ondermaatse vis. Greenpeace stalde dit 'zeebanket' uit op een 100 meter lange tafel bij de Tweede Kamer in Den Haag. Zo kon iedereen zien hoeveel ongewenste zeedieren vissers overboord zetten. Bovendien beschadigen de zware kettingen van boomkorvisser de zeebodem enorm. Greenpeace pleit voor minder schadelijke vismethoden, in combinatie met een kleinere vissersvloot.

VIS-A-CARD

Welke vis kun je met een gerust hart kopen? En welke moet je laten liggen omdat ze door overbevissing bijna zijn uitgestorven? Greenpeace bracht de handige VIS-a-card uit voor milieubewuste viseters. De vissoorten werden beoordeeld op verschillende criteria. Hoe groot de huidige vispopulatie is. Welk effect de vangstmethode heeft op de zeebodem. En wat de bijvangst is aan andere vissen en zeezoogdieren. De informatie voor de VIS-a-card was afkomstig van Stichting De Noordzee, een onafhankelijke milieuorganisatie.

WADDENZEE TE KOOP

'Laat het Wad niet zakken' schilderden actievoerders in april op de wand van het 15 meter hoge platform van de NAM bij Ameland. Greenpeace protesteerde tegen het advies van de Adviesgroep Waddenzebeleid om gaswinning in het Waddengebied toe te staan. In juni volgde een tweede actie. Eén dag voor het kabinetsbesluit plaatsen actievoerders van Greenpeace en de Waddenvereniging grote borden op het wad met de tekst 'Te koop: Waddenzee'.

FOTONATURA

ONDERWATERKNALLEN

In augustus bracht de NAM met seismisch onderzoek de olie- en gasreserves ten noorden van de Waddenzee in kaart. Dit onderzoek kan schadelijk zijn voor het gehoor en andere organen van vissen, zeehonden en dolfinen. De geluidssterkte van seismische knallen is te vergelijken met het geluid van een straaljager. Ze zijn tot op 50 km afstand te horen. De bemanning van het schip de *Esperanza* nam de onderwaterknallen op met een microfoon in het water.

HARTENKRETEN

In oktober bood Greenpeace samen met andere natuur- en milieuroorganisaties 'hartenkreten' aan de Tweede Kamer aan. De hartenkreten waren de oogst van de actie 'Knok mee voor de Waddenzee'. Op een speciale website konden mensen hun hartenkreet achterlaten. Op het Plein in Den Haag lazen kinderen een selectie van de hartenkreten voor. Als symbool voor de reddingsactie was een boei van drie meter doorsnee op het Plein geplaatst.

BLOED VOOR CANADESE AMBASSADE

Vijfduizend liter bloedrood water spotten actievoerders van Greenpeace in de tuin van de Canadese ambassade in Den Haag. Greenpeace eiste dat Canada een einde maakte aan de slachtpartijen op zeehonden. Maar de Canadese regering verhoogde het quotum zeehonden dat mag worden gedood juist enorm. Canada erkent inmiddels dat de zeehonden niet verantwoordelijk zijn voor de dalende kabeljauwstand. Die is te wijten aan de grootschalige overbevissing en een falend visserijbeleid.

WEBACTIE

Na de spuitactie voerde Greenpeace de druk verder op met een e-mailactie. Via www.greenpeace.nl konden mensen een brief sturen aan de Canadese regering. Ze verzochten Canada dringend een einde te maken aan de commerciële zeehondenjacht. Bovendien konden ze een digitale petitie ondersteunen van het International Fund for Animal Welfare: 'Miljoen handtekeningen voor een miljoen zeehonden'.

WITTE HAAI

Op de jaarlijkse CITES-bijeenkomst in Bangkok besloten 160 landen de grote witte haai, de Napoleonvis en de zeldzame Irrawaddy-dolfijn voortaan beter te beschermen. CITES is het verdrag over de interna-

tionale handel in bedreigde planten- en diersoorten. Greenpeace wees tijdens de conferentie vasthoudend op de desastreuze gevolgen van de slechte bescherming van sommige soorten zeeleven. Ook ging Greenpeace - met succes - in tegen de pogingen van Japan om de dwergvinvis van lijst 1 (streng beschermde soorten) af te halen.

LOBBY VOOR WALVISSEN

Op de jaarlijkse vergadering van de Internationale Walvisvaart Commissie (IWC) had Greenpeace haar handen vol aan stevig lobbywerk. Opnieuw stond hervatting van de walvisjacht ter discussie. Uiteindelijk besloot de IWC het moratorium niet op te heffen. Maar het IWC stelde wel een werkgroep in die een Deens voorstel uitwerkt, om de jacht op een beperkt aantal walvissen toe te staan. Het voorstel staat in 2005 op de agenda. Greenpeace volgt de werkgroep nauwlettend.

NEDERLANDS PARLEMENT

Het Deense voorstel kwam op tafel tijdens geheime bijeenkomsten. Het was voor het eerst tijdens een IWC-bijeenkomst dat achter gesloten deuren werd vergaderd. Ook de officiële Nederlandse delegatie deed hieraan mee. Greenpeace plaatste daarom een advertentie in een aantal landelijke dagbladen met de vraag: wordt de walvisjacht nu wel of niet hervat? In november eiste het Nederlandse parlement dat de regering niet instemt met een hervatting van de walvisjacht.

GPN/NEWMAN

GIFTIGE STOFFEN

Van mobiele telefoons tot sloopschepen: Greenpeace voerde in 2004 op verschillende fronten actie voor een gifvrij milieu. Voor de campagne 'Eis een lichaam zonder gif' was veel belangstelling. Bijna 75.000 mensen en tien maatschappelijke organisaties ondersteunden de campagne. Goed nieuws was het besluit van Samsung om schadelijke stoffen uit zijn producten te weren. Ook het EU-verbod op giftige weekmakers in speelgoed en kinderverzorgingsproducten was een opsteker. Maar de EU maakt zich veel minder sterk voor een streng chemicaliënbeleid dat ook andere schadelijke stoffen verbiedt: REACH.

UNIEK BLOEDONDERZOEK

Greenpeace nam in 2004 het initiatief tot een uniek bloedonderzoek naar de aanwezigheid van schadelijke stoffen bij mensen. Na een oproep in het radioprogramma Vroege Vogels meldden zich in korte tijd ruim 1.300 deelnemers aan. Ook bekende Nederlanders als Wouter Bos en Henny Huisman deden mee. Uiteindelijk werd het bloed van 91 deelnemers geprikt. Het onderzoek stond onder leiding van prof. dr. P.J.J. Sauer van het Academisch Ziekenhuis Groningen.

SCHADELIJKE STOFFEN

Onderzoeksinstituut TNO analyseerde het bloed op de aanwezigheid van vijf groepen schadelijke stoffen: ftalaten, broomhoudende vlamvertragers, synthetische muskverbindingen, fenolen en organotinverbindingen. Op deze stoffen concentreert Greenpeace zich in haar campagne. Het zijn stoffen die nauwelijks afbreken in het milieu en overal worden teruggevonden. Ze hopen zich op in de voedselketen en hebben vaak hormoonverstorende eigenschappen. Deze schadelijke stoffen zitten in talloze consumentenproducten en kunnen daaruit 'leken'.

HANDTEKENINGENACTIE

De campagne richtte zich specifiek op de producenten van deze artikelen. Greenpeace wil dat bedrijven stoppen met het gebruik van schadelijke stoffen. Ze moeten op zoek naar onschadelijker alternatieven. In het voorjaar startte Greenpeace met tien andere organisaties

de handtekeningenactie 'Eis een lichaam zonder gif'. De boodschap aan de Nederlandse regering was: zorg tijdens het EU-voorzitterschap voor een strenger Europees chemicaliënbeleid en verbied de productie en het gebruik van schadelijke stoffen.

TAART EN RAPPORT

De actie leverde bijna 75.000 handtekeningen op voor staatssecretaris Van Geel (Milieu). Op zijn verjaardag in april trakteerde Greenpeace hem op een taart met de campagneleus als opschrift. Het gebak ging mee de ministerraad in, waar de campagne meteen gespreksonderwerp was. Ook kreeg Van Geel het rapport 'Gif, bloedlink. Het verhaal dat niemand wil horen', over de alomtegenwoordigheid en mogelijke effecten van schadelijke stoffen. In het rapport staan interviews met wetenschappers en factsheets over de stoffen.

GIFSPOREN IN BLOED

In november publiceerde Greenpeace de resultaten van het bloedonderzoek in het boekje 'Gifsporen in bloed – de feiten'. In alle bloedmonsters waren milieuvervuilende stoffen aangetroffen, ongeacht de leeftijd, woonplaats of het beroep van de proefpersonen. De concentraties varieerden individueel sterk, zonder dat hiervoor een duidelijke verklaring was. In het boekje zette Greenpeace ook bedrijven in de schijnwerpers, die overstappen op onschadelijker alternatieven.

PRODUCENTEN OP HET WEB

Eén van die bedrijven is Samsung. Na gesprekken met Greenpeace kwam in juni goed nieuws: het elektronicaconcern besloot schadelijke stoffen uit zijn producten te weren. Samsung kreeg onmiddellijk de oranje status op de speciale website die Greenpeace eind mei lanceerde. Consumenten kunnen hier zien of producten schadelijke stoffen (kunnen) bevatten. Maar ook welke bedrijven wel en niet bereid zijn die stoffen te vervangen door onschadelijker alternatieven. Bedrijven en producten krijgen een rode, oranje of groene status.

COMPUTERMUUR

Computerproducent Hewlett-Packard weigert de schadelijke stoffen in de ban te doen, die Samsung wél uit zijn producten haalt. Met een muur van duizend oude HP-computers blokkeerden actievoerders van Greenpeace in november het hoofdkantoor van HP. Eerder dat jaar bezocht Greenpeace ook schadelijke stoffenproducenten Broomche-

mie in Terneuzen en PFW Aroma Chemicals in Barneveld. Werknemers en omwonenden van beide bedrijven kregen informatie en konden tekenen voor de actie 'Eis een lichaam zonder gif'.

CHEMIELOBBY

CEFIC, de belangenorganisatie van de chemische industrie in Europa, verzette zich krachtig tegen REACH, het voorstel voor een nieuw Europees chemicaliënbeleid. REACH zou voor torenhoge kosten zorgen en de concurrentiepositie verzwakken. Greenpeace wees - samen met Europese milieu- en consumentenorganisaties - juist op de innovatiekansen én op de enorme besparingen in de gezondheidszorg die een verbod zouden opleveren.

AFGEZWAKT BELEIDSVORSTEL

Maar de chemiesector toonde zich ongevoelig voor de mogelijk schadelijke effecten van chemische stoffen. En de Europese Commissie verleende een gewillig oor aan de machtige chemielobby. Ze zwakte het voorstel voor een strenger chemicaliënbeleid af: voor veel schadelijke stoffen hoeven bedrijven geen alternatief te ontwikkelen. In 2005 gaan de onderhandelingen verder. Greenpeace blijft lobbyen en actievoeren voor een streng beleid.

SCOUBIDOU TOUWTJES

In juli trok Greenpeace aan de bel: de bij kinderen populaire Scoubidou touwtjes bevatten hoge concentraties van het ftalaat (weekmaker) DEHP. Dat bleek uit onderzoek door TNO in opdracht van Greenpeace. Greenpeace vroeg winkeliers de schadelijke touwtjes uit de handel te nemen. Ook drong de organisatie er bij Van Geel op aan ftalaten te verbieden. De industrie zou met alternatieve touwtjes zónder schadelijke stoffen moeten komen.

VERWARRING

Verwarring ontstond toen de Voedsel en Waren Autoriteit (VWA) een week later meldde dat het spelen met Scoubidou touwtjes niet gevaarlijk zou zijn. Volgens de VWA kwam slechts een geringe hoeveelheid ftalaten vrij. Greenpeace wees erop dat het risico weliswaar niet acuut is, maar dat de stoffen - en dus de touwtjes - wel schadelijk kunnen zijn op langere termijn. Bovendien staan kinderen dagelijks bloot aan talloze producten die ftalaten bevatten.

KINDERSPEELGOED

In opdracht van de Europese Commissie deed het CSTE (Scientific Committee on Toxicity, Eco-toxicity and the Environment) onderzoek naar de schadelijkheid van ftalaten. En ook naar de biologische beschikbaarheid van ftalaten in kinderspeelgoed. De CSTE concludeerde uiteindelijk dat er wel degelijk een risico was voor kinderen, als ze werden blootgesteld aan ftalaten. Op die basis besloot de EU in september 2004 tot een verbod op een aantal weekmakers in kinderspeelgoed.

EUROPEES VERBOD

Zeven jaar had Greenpeace wereldwijd actie gevoerd voor zo'n verbod. Een groot succes dus! Sinds 1999 waren de weekmakers al tijdelijk verboden in bijtspeeltjes voor kinderen tot drie jaar. Dat verbod werd elke drie maanden verlengd. In september 2004 nam de EU het Nederlandse voorstel over om drie ftalaten definitief te verbieden in speelgoed en kinderverzorgingsproducten. Dat zijn de veelgebruikte en beruchte ftalaten DEHP, DBP en BBP. Drie andere weekmakers zijn ook verboden in deze artikelen, maar alleen voor kinderen tot drie jaar.

SLOOPSCHEPEN ZIJN AFVAL

Eind oktober namen de 163 landen van het Verdrag van Basel een historisch besluit: de internationale wetgeving beschouwt sloopschepen voortaan als gevaarlijk afval. Met dit besluit werd voor altijd een einde gemaakt aan de argumenten van de scheepvaartindustrie. Scheepseigenaren vinden dat sloopschepen niet hoeven te voldoen aan de milieuprincipes van het Verdrag van Basel. Dit verdrag verbiedt de export van gevaarlijk afval door rijke naar arme landen.

EXPORT MÉT TOESTEMMING

Greenpeace had zich jarenlang sterk gemaakt voor zo'n besluit. Voortaan moet een land dat een sloopschip wil exporteren, toestemming krijgen van het importland. Vaak is dat een ontwikkelingsland. Op hun sloopstranden worden de giftige scheepswrakken ontmanteld door onbeschermden arbeiders. Gevolg van het besluit is ook dat het slopen op een milieuvriendelijke manier moet gebeuren. Schepen dienen schoon aan een sloopwerf te worden geleverd. Ze moeten dus zijn ontdaan van alle gevaarlijke stoffen en materialen, zoals asbest, PVC, olie- en gasresten.

MARKO HOFSTE

MAZEN IN DE WET

Maar in de praktijk is het besluit vooral het begin van een oplossing. Scheepseigenaren vinden namelijk nog steeds mazen in de wetgeving. Die gebruiken ze om door te gaan met hun lucratieve slooppraktijken. Een enorme milieuvuiling en gemiddeld één dode sloopearbeider per dag is het gevolg. Greenpeace lobbyt intensief in organisaties als de International Maritime Organisation (IMO) om de mazen in de internationale wetgeving te dichtten. Maar de IMO wordt beheerst door zogeheten goedkope vlaggenlanden, die de belangen van scheepvaartsector verdedigen.

SCHONE SLOOP SANDRIEN

Greenpeace oefent al een aantal jaren met succes druk uit op Europese overheden. Zo was de Nederlandse Raad van State in 2002 de eerste rechter ter wereld die erkende dat een sloopschip - de chemicaliëntanker Sandrien - gevaarlijk afval was. Het schip had asbest aan boord en mocht niet naar India vertrekken. In november 2004 begon Nederland met de schone sloop van de Sandrien in de Amsterdamse haven. Dit markeert - samen met het historische besluit van het Verdrag van Basel - het begin van een wereldwijde oplossing van het sloopschepenprobleem.

OLIETANKERS VAREN DOOR

De EU heeft in haar eigen regelgeving belangrijke uitgangspunten van het Verdrag van Basel opgenomen. Maar het schort aan de handhaving. Dat blijkt ook uit haar besluit alle enkelwandige olietankers te verbieden, na rampzalige ongelukken voor de Europese kusten. Greenpeace ontdekte dat veel olietankers rustig kunnen doorvaren. De EU weet niet eens om welke tankers het gaat. Bovendien ontbreekt het aan schone sloopfaciliteiten. Dat publiceerde Greenpeace in het rapport 'Destination unknown'.

BOLAMA BEACH GERED!

Groot succes was de redding van Bolama Beach in Guinee Bissau. Spaanse bedrijven wilden op dit paradijselijke eiland een sloopstrand inrichten. Bolama hoort tot de Bijagóseilanden, een Unesco Biosfeer Reservaat. Gesteund door een internationale coalitie onder leiding van Greenpeace wisten lokale belangengroepen hier een stokje voor te steken. Duizenden mensen stuurden op verzoek van Greenpeace verontruste e-mails naar Unesco. In oktober 2004 kwam het verlossende bericht: de sloopplannen gaan niet door.

GP/SCHLUIPER

© PLOPEZ

GENETISCHE MANIPULATIE

2004 werd de verplichte gentech etikettering in Europa van kracht. Op het etiket van voedsel en veevoer moet staan of er genetisch gemanipuleerde ingrediënten in zitten. Mede dankzij campagnes van Greenpeace is het aantal gentech supermarktproducten flink geslonken. Succes was ook het oordeel van de Raad van State in juli 2004: de vergunningen voor vier veldproeven zijn ten onrechte afgegeven. De vergunningen voor gentech aardappels, appels en koolzaad werden ingetrokken.

ETIKETTERING

Levensmiddelenfabrikanten in Europa moeten sinds april 2004 op het etiket vermelden of er genetisch gemanipuleerde ingrediënten in zitten. Maar er zitten diverse addertjes onder het gras: ze mogen oude voorraden opmaken. Het duurt dus nog maanden of jaren voor alle producten een helder etiket hebben. Bovendien hoeven gentech ingrediënten die er onvermijdelijk en onbedoeld in terechtkomen - tot 0,9 procent - niet op het etiket te staan. Een belangrijk deel van ons voedsel kent zelfs helemaal geen etiketteringsplicht: vlees, zuivel en eieren. Ook al zijn de dieren gevoerd met gentech veevoer.

NIMITSCH/GP

SUPERMARKTEN

Wel is in 2004 het aantal voedselproducten mét gentech flink geslonken. In oktober trof Greenpeace op de winkelschappen nog maar zestien voedselproducten aan met genetisch gemanipuleerde ingrediënten. Dat is deels te danken aan de etiketteringsplicht. Maar ook aan de druk die milieuorganisaties als Greenpeace uitoefenden op producenten en supermarkten. In 2000 lagen in de winkels nog duizenden voedselproducten met genetisch gemanipuleerde ingrediënten. Zo'n zestig procent van de verpakte producten in supermarkten werd ervan verdacht gentech soja of mais te bevatten.

GENTECHVRIJE HUISMERKEN

Vier jaar later voeren bijna alle supermarkten een gentechvrij beleid voor hun huismerken. Alleen Albert Heijn blijft vijf huismerkproducten met genetisch gemanipuleerde ingrediënten verkopen. Op www.greenpeace.nl bood Greenpeace consumenten een geheugensteuntje bij het boodschappen doen: een 'rode lijst' van producten met gentech ingrediënten. Op het formaat van een kassabon. In het webspel Gentech Memory konden ze hun geheugen nog verder aanscherpen.

VERGUNNING VELDPROEVEN

Anderhalf jaar nadat Greenpeace bezwaar aantekende, kreeg ze in juli 2004 gelijk: VROM had geen vergunningen mogen afgeven voor veldproeven met genetisch gemanipuleerde gewassen. Het ging om vier proeven met appels, aardappels en koolzaad. Namens duizenden burgers maakte Greenpeace daartegen bezwaar bij de Raad van State. Volgens de raad had het ministerie de milieurisico's die de gewassen met zich meebrachten niet goed beoordeeld. Bij veldproeven kunnen de gentech planten immers kruisen met wilde gewassen.

APPELBOMEN EN AARDAPPELS

Maar de beslissing had zo lang op zich laten wachten, dat de meeste gentech gewassen al op het veld stonden: er was een voorlopige vergunning afgegeven. In Groningen en Drenthe stonden de genetisch gemanipuleerde aardappels van zetmeelconcern Avebe al op de akkers. Gentech appelbomen waren al geplant in Wageningen. Na de uitspraak van de Raad van State moesten de appelbomen worden verwijderd. Het ministerie van VROM verleende echter met spoed een gedoogvergunning en de appelbomen bleven gewoon staan. Greenpeace tekende onmiddellijk weer bezwaar aan tegen deze gedoogvergunning.

KLIMAAT EN ENERGIE

De aarde blijft maar opwarmen: gletsjers en ijskappen krimpen in hoog tempo. Een van de boosdoeners is de kooldioxide-uitstoot van kolencentrales. Greenpeace ging in 2004 een dialoog aan met de Nederlandse elektriciteitsbedrijven. Resultaat: E.ON laat samen met Greenpeace de mogelijkheden van een biomassacentrale onderzoeken. Goed nieuws was ook de Russische handtekening onder het Kyoto-verdrag. Maar met dit raamwerk is het klimaat nog lang niet gered.

IJSKOUDE EXPEDITIES

Greenpeace-campaigner Joris Thijssen bezocht in februari Patagonië. Vanaf het schip de Arctic Sunrise documenteerde hij hoe de gletsjers daar jaarlijks zijn geslonken met 42 km³. Dat is genoeg om heel Nederland te bedekken met één meter ijs. In december was de campaigner samen met de Peruaanse milieuactivist Carlos Soria in het Huascarán-gebergte. Daar is het gletsjersoppervlak in 27 jaar tijd afgenomen met 22 procent.

ANSICHTKAART UIT PATAGONIË

Bezoekers van de Greenpeace-website stuurden vanaf januari massaal digitale 'Postcards from Patagonia' naar regeringsleiders. In Bonn waren ministers bijeen voor de eerste wereldconferentie over duurzame energie. Greenpeace presenteerde daar 15.000 ansichtkaarten verpakt in een – smeltende – wereldbol van ijs. De kaartenschrijvers verzochten de regeringsleiders om klimaatverandering tegen te gaan: ze moeten echt werk maken van duurzame energie.

THE DAY AFTER TOMORROW

In juli projecteerde Greenpeace de populaire rampenfilm 'The day after tomorrow' op de Hemweg-kolencentrale in Amsterdam. Met spectaculaire beelden laat de film zien hoe snel klimaatverandering om zich heen kan grijpen. Op een speciale website legde Greenpeace

uit wat fictie en werkelijkheid is en liet een realistisch klimaatscenario zien. In augustus koos Greenpeace de kolencentrale in Nijmegen als projectiescherm voor de klimaatveranderingen van die zomer: wateroverlast in Nederland, orkanen in Florida, een vloedgolf in Zuid-Korea, een tyfoon in China en overstromingen in Zuidoost-Azië.

KOLENBLOKKADE

Bij de Amercentrale in Geertruidenberg blokkeerden actievoerders van Greenpeace een dag lang de toevoer van kolen. Dit uit protest tegen de 5,6 miljoen ton CO₂ die de centrale jaarlijks uitstoot. Greenpeace riep energiebedrijf Essent op geen nieuwe kolencentrale te bouwen. Essent moet juist meer groene stroom produceren, bijvoorbeeld met windmolens op zee of een biomassacentrale. Maar het bedrijf weigerde die toezegging te doen.

MAASVLAKTE

Op 1 juli werd de Nederlandse energiemarkt geliberaliseerd. Greenpeace voerde die dag actie bij de kolencentrale op de Maasvlakte. Veertien actievoerders beklommen de 180 meter hoge schoorsteen. In enorme letters schilderden ze de tekst 'STOP CO₂'. De kolencentrale stoot jaarlijks ruim 6 miljoen ton CO₂ uit. Met de actie spoorde Greenpeace energiebedrijven als Essent, Nuon, Eneco en E.ON Benelux aan te investeren in groene stroom. Ondanks hun groene imago doen deze energiebedrijven te weinig aan biomassacentrales, windmolenparken en zonnepanelen.

GP/VAN HOUDT

WIND OP ZEE

In 2004 publiceert Greenpeace het onderzoeksrapport 'Sea Wind Europe'. Dit laat zien hoe alle huishoudens in Europa op windenergie kunnen draaien. Als de EU-lidstaten deze duurzame energiebron tenminste voldoende stimuleren. In Nederland lijkt het daar nog niet erg op. Jarenlang probeerden bedrijven toestemming te krijgen voor de bouw van windmolenparken in het offshore gebied van de Noordzee. Tevergeefs. Pas op 31 december 2004 werd het moratorium op de bouw van deze parken opgeheven. Maar de ministeriële 'Beleidsregels' voor het aanvragen van de bouwvergunningen zijn uitermate ondoorzichtig. Veel windturbines op zee hoeven we in 2005 dus nog niet te verwachten. Greenpeace blijft zich dan ook inzetten voor een gedegen 'Wet Offshore Windenergie'.

VRIJE ENERGIEMARKT

Sinds juli 2001 zijn meer dan twee miljoen mensen in Nederland overgestapt op groene stroom. In juli 2004 gebruikten 2,8 miljoen Nederlandse huishoudens groene stroom. Greenpeace vreesde dat de vrije energiemarkt zou leiden tot hogere prijzen voor groene stroom. Uit onderzoek van TNS NIPO - in opdracht van Greenpeace - bleek dat 45 procent van de groene stroomgebruikers in dat geval weer kiest voor vuile stroom. Dat zijn ruim 1,2 miljoen huishoudens.

GROENE STROOM

Greenpeace riep consumenten op voor groene stroom te blijven kiezen. Zeker zolang de prijs van groene stroom gelijk is aan die van grijze stroom. Zo geven ze een signaal af aan de energiebedrijven: investeer in groene stroom. Uiteindelijk verhoogden de meeste energiebedrijven hun prijzen voor groene stroom niet. Het aantal huishoudens dat groene stroom gebruikt is nagenoeg gelijk gebleven.

KRUIWAGENS BIOMASSA

E.ON, het op één na grootste elektriciteitsbedrijf van Europa, kreeg in november bezoek van Greenpeace. Actievoerders met kruiwagens vol biomassa posteerden zich voor het hoofdkantoor in Rotterdam. De kolencentrale op de Maasvlakte die Greenpeace in juli had beschilderd is van E.ON. De directie wilde de schoonmaakkosten op de milieuorganisatie verhalen. Greenpeace daagde het elektriciteitsbedrijf uit dit geld te gebruiken voor onderzoek naar een nieuwe biomassacentrale. E.ON was sportief en nam het aanbod aan.

EENVOUDIGE ENERGIEBESPARING

In juni pleitte minister Brinkhorst (Economische Zaken) voor de bouw van een nieuwe kolencentrale. Maar in een onderzoeksrapport deed Greenpeace de minister een betere oplossing aan de hand. Met eenvoudige maatregelen en handelingen kan veel energie worden bespaard. Invoering van de uniforme standaard van 1 Watt (nu: 2 tot 20 Watt) voor het stand-by verbruik van huishoudelijke apparaten maakt de elektriciteit van een halve kolencentrale overbodig.

OVERBODIGE KOLCENTRALE

Ook de industrie kan veel besparen als ze overstapt op efficiëntere motorsystemen. Kantoren kunnen hun steentje bijdragen door te kiezen voor zuiniger kantoorapparatuur. Het elektriciteitsgebruik buiten kantooruren kan ook een stuk minder. Samen bespaart dat 30 tot 50 procent van de jaarlijkse productie van een kolencentrale. Energiebesparing door consumenten en bedrijfsleven samen maakt volgens het Ecofys-rapport een complete kolencentrale overbodig. Dat scheelt een uitstoot van 5,3 miljoen ton CO₂ per jaar.

KYOTO-VERDRAG GERED

Met de Russische ratificatie in oktober kan het Kyoto Protocol eindelijk van start gaan. Dit verdrag moet de uitstoot van CO₂ tegengaan. Maar het is nog lang geen oplossing voor het klimaatprobleem. In november bezocht president Poetin de Rusland-EU top in Den Haag. Met een luchtballon voer Greenpeace over de stad. Onderaan hing een spandoek dat beide partijen opriep de Verenigde Staten over te halen, zodat deze grootste vervuiler Kyoto alsnog zou ondertekenen. Helaas was de ballon door de mist slecht te zien.

FROGMAN

Met zijn duikbril, snorkel en zwemvliezen dook Frogman overal op. Het groene mannetje had een eenvoudige boodschap: kies voor groene stroom, dan houdt Nederland droge voeten. Hij was aanwezig bij de doop van prinses Amalia, ging naar de opening van een tentoonstelling in het Van Gogh museum en zat op de tribune bij het Nederlands elftal. Ook markeerde Frogman in Delft een aantal gebouwen met een lijn: het nieuw Nederlands peil. Tot zover zal het water reiken als de zeespiegel blijft stijgen.

NUCLEAIRE DREIGING

Het jaar begon met een tegenvaller: kerncentrale Borssele besloot het opwerkingscontract voor haar kernafval met tien jaar te verlengen. Dat betekent tien jaar langer radioactieve vervuiling in de zee bij het Franse La Hague. Greenpeace protesteerde met verschillende acties. Zo hielden actievoerders een kerntransport tegen en kreeg de Tweede Kamer radioactief slib aangeboden. De aandeelhoudersvergadering van Essent werd opgeluisterd met een fluitconcert.

BORSSELE VERLENGT OPWERKINGSCONTRACT

Kerncentrale Borssele besloot begin 2004 nog tien jaar door te gaan met het laten opwerken van het kernafval. EPZ, de eigenaar van de kerncentrale, verlengde het contract met de opwerkingsfabriek in het Franse La Hague. Dat contract verliep op 31 december 2003. Die unieke kans om met dit vervuilende proces te stoppen liet EPZ echter

voorbijgaan. Opwerken van kernafval is erg vervuilend. COGEMA, de Franse opwerkingsfabriek, loost per jaar miljoenen liters radioactief afval in zee.

EUROPESE AFSPRAKEN

Ondanks herhaalde waarschuwingen van Greenpeace legde staatssecretaris Van Geel de kerncentrale geen strobreed in de weg bij de contractverlenging. Toch had hij dat moeten doen: de verlenging druist in tegen internationale afspraken. In 2000 hebben alle Europese landen afgesproken dat directe opslag van kernafval de voorkeur heeft boven opwerking. In juni debatteerde de vaste kamercommissie van VROM over de contractverlenging door Borssele.

VAATJE RADIOACTIEF SLIB

Greenpeace verzocht de Tweede Kamer zich uit te spreken tegen de vervuilende opwerking. Een Greenpeace-rapport toonde aan hoe zinloos en vervuilend de Nederlandse opwerkingspraktijken zijn. Als 'bewijsmateriaal' kregen de Tweede Kamerleden een vat radioactief slib uit het Franse La Hague aangeboden. De actie leidde tot een klein succes. Het parlement riep de regering in een motie op te voorkomen dat Borssele in de toekomst kernafval mag opwerken zonder inmening van het parlement.

©CP/KEERIS

GP/VAN BELDEN

GP/VERHEIJDEN

FLUITCONCERT BIJ ESSENT-VERGADERING

In april demonstreerde Greenpeace met een fluitconcert bij de aandeelhoudersvergadering van Essent. Het energiebedrijf is grootaandeelhouder van de kerncentrale in Borssele. Essent is dus medeverantwoordelijk voor de opwerking van het Nederlandse kernafval in La Hague. De aandeelhouders kregen gele fluitjes uitgereikt, symbolen voor de aanfluiting die het groene imago van Essent is.

BLOKKADE KERNTTRANSPORT

Met een stootjuk op de rails blokkeerden actievoerders van Greenpeace begin juni een transport met kernafval van Borssele naar Frankrijk. Kernenergie is een doodlopend spoor, liet Greenpeace zien. Steeds vaker wordt kernenergie gepresenteerd als dé oplossing voor het broeikas effect. Maar dat is de vervanging van het ene probleem door het andere: nucleaire vervuiling en kernafval om het klimaat te redden.

KERNWAPENS

Na opwerking in Frankrijk komt het hoogradioactieve afval weer terug naar Nederland. Daar moet het nog voor honderdduizenden jaren worden opgeslagen. Andere afvalstromen - uranium, plutonium, middel- en laagradioactief afval - blijven achter in Frankrijk. Inmiddels ligt

daar al 3.000 kilo Nederlands plutonium opgeslagen, zonder enige bestemming. In de komende tien jaar komt daar nog 1.000 kilo bij. Plutonium is de belangrijkste grondstof voor kernwapens. In Nederland kan dit nergens veilig worden opgeslagen.

HABOG BEKLOMMEN

Op 29 september beklommen actievoerders van Greenpeace de HABOG, het nieuwe opslaggebouw voor hoogradioactief afval in Vlissingen. Daar kwam het eerste transport aan van het kernafval van Borssele, dat in Frankrijk was opgewerkt. Dit afval wordt gedurende 100 jaar opgeslagen in het gebouw. Wat er daarna mee gebeurt, is nog onduidelijk. De actievoerders hingen een spandoek op dat aangaf hoe lang kernafval radioactief blijft: 240.000 jaar. Een opslag voor 100 jaar is dus geen enkele oplossing.

GP/REYNJAERS

GP/REYNJAERS

SAMENWERKINGS- VERBANDEN & DELEGATIES

SAMENWERKINGSVERBANDEN

Op een aantal campagnegebieden werkt Greenpeace intensief samen met andere organisaties. Een greep uit de samenwerkingsverbanden in 2004:

Biologica

- Juridische procedures proefvelden genetisch gemanipuleerde gewassen

Consumentenbond:

- Eis een lichaam zonder gif!

Dierenbescherming:

- Eis een lichaam zonder gif!
- CITES

E.ON Benelux:

- Haalbaarheidsonderzoek 1000 MW biomassa-elektriciteitscentrale.

Forest and the European Union Resource Network:

- Concept Europees wetvoorstel tegen import van illegaal hout

FNV:

- Eis een lichaam zonder gif!

International Fund for Animal Welfare:

- CITES
- IWC

International Union for the Protection of Nature:

- Masterclass Visserij in Nieuwspoor

De Landschappen:

- www.knokmeevoordewaddenzee.nl

Marine Conservation Society

- European Seafood Choices Alliance i.o.

Milieuedefensie:

- Eis een lichaam zonder gif!
- www.knokmeevoordewaddenzee.nl
- Concept Europees wetsvoorstel tegen import van illegaal hout

Stichting Natuur & Milieu:

- Eis een lichaam zonder gif!
- www.knokmeevoordewaddenzee.nl

Natuurmonumenten:

- www.knokmeevoordewaddenzee.nl

Stichting De Noordzee:

- Eis een lichaam zonder gif!
- Diepzeecoalitie
- VIS-a-card
- European Seafood Choices Alliance i.o.

Stichting Reinwater:

- Eis een lichaam zonder gif!

Seaweb

- European Seafood Choices Alliance i.o.
- Visgids, oceanencampagne

Vogelbescherming:

- www.knokmeevoordewaddenzee.nl

Waddenvereniging:

- Eis een lichaam zonder gif!
- www.knokmeevoordewaddenzee.nl

Wereld Natuur Fonds:

- Eis een lichaam zonder gif!
- European Seafood Choices Alliance i.o.
- Diepzeecoalitie
- Concept Europees wetsvoorstel tegen import illegaal hout

GP/KEERS

- CITES
- www.knokmeevoordewaddenzee.nl

Wilde Kokkels:

- www.knokmeevoordewaddenzee.nl

Women in Europe for a common future:

- Eis een lichaam zonder gif!

DELEGATIES

Regelmatig maken medewerkers van Greenpeace Nederland deel uit van commissies, (overheids)delegaties bij internationale conferenties of andere vormen van overleg. In 2004 waren dat onder meer:

- Antarctica coalitie
- Association Oceans Coalition
- Basel Convention
- Basel Action Network
- International Campaign for Justice in Bhopal
- Beoordelingsrichtlijn voor duurzaam geproduceerd hout: begeleidingscommissie en breed overleg
- Chemical Reaction
- Concerted Action for Offshore Wind Energy Deployment: Advisory Board
- Conventie Biologische Diversiteit: delegatie Nederlandse overheid bij CoP7

Foto: Den Haag, 22 juni 2004. Greenpeace-campaigner Rianne Teule biedt Tweede Kamerleden radioactief afval aan.

- Convention on the International Trade in Endangered Species of Animals and Plants: delegatie Nederlandse overheid bij CoP13
- European Marine Strategy: Working group in the ecosystem approach of the management of human activities
- International Maritime Organisation
- Ministerie van Buitenlandse Zaken: Transitie Ecologische Netwerken
- Ministerie van VROM: begeleidingscommissie kernafvalproject 'Ontwikkelingen m.b.t. de opwerking van splijtstof'
- Ministerie van VROM: klankbord Stoffen
- Ministerie van Buitenlandse Zaken: Transitie vis
- Near Shore Windpark: klankbordgroep Monitorings- en Evaluatie Programma
- Netherlands Wind Energy Association i.o.: Offshore Commissie, PR-commissie
- Stichting Onderzoek Multinationale Ondernemingen: MVO-Platform
- Rathenau Instituut: adviescommissie kernenergiediscussie
- Species Survival Network, coalitie van 70 non-profitorganisaties voor de promotie en handhaving van CITES
- Universiteit van Utrecht/Copernicus Instituut: CATO-project over CO₂ verwijdering
- Verschillende ministeries: overleg Beleidsprogramma's Biodiversiteit Internationaal
- WE@SEA: Kennisconsortium

GP/VAN OPZEELAND

GP/VAN HOUDT

5. DE FINANCIËN

wat kregen we
& waaraan gaven
we het uit?

Toelichting op het financieel jaarverslag 2004

ONTWIKKELINGEN IN DE INKOMSTEN

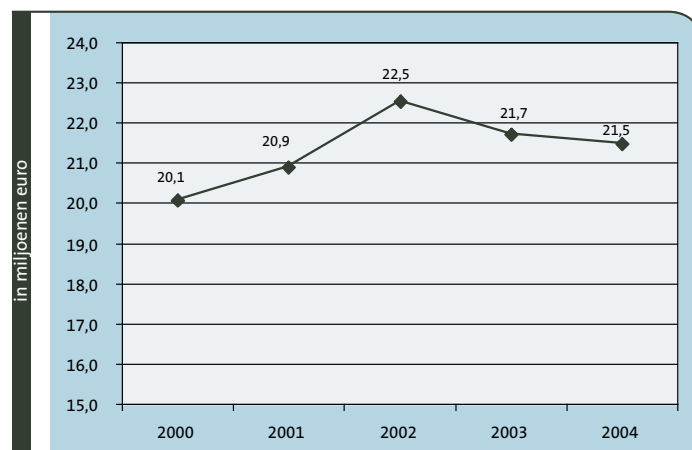
BATEN UIT EIGEN FONDSENWERVING

Greenpeace is een onafhankelijke milieuorganisatie en accepteert geen subsidies van overheden of giften van bedrijven. Voor haar inkomsten steunt ze volledig op donaties, giften en legaten van particulieren. De totale baten uit fondsenwerving namen in 2004 af van 18.391.207 euro naar 18.070.755 euro. Het aantal donateurs daalde van 672.835 naar 611.952. Niet alleen verliep het werven van donateurs moeizamer, ook waren de opbrengsten lager van - onder meer - de extra thema-mailings. Mogelijke oorzaken zijn een dalende publieke belangstelling voor milieuthema's en de economische teruggang. Greenpeace Nederland onderzoekt in 2005 alternatieve wervingsmethodes, maar zal geen substantieel groter budget besteden aan het verkrijgen van meer donateurs. Bovendien beschikt Greenpeace Nederland nog steeds over een solide achterban van trouwe donateurs. We zijn blij met die donateurs en waarderen hun blijvende steun bijzonder.

OVERIGE BATEN

De royalty's uit de merchandise-activiteiten van Greenpeace Nederland zijn lager dan in 2003. De opbrengsten uit beleggingen zijn hoger, dankzij gunstiger rentepercentages. Het bestuur heeft een financieel statuut aangenomen waarin onder meer de randvoorwaarden voor beleggingen zijn opgenomen. Dit statuut zal in 2005 in werking treden. Greenpeace Nederland ontving opnieuw een belangrijke bijdrage van de Nationale Postcode Loterij: 2.500.000 euro. De opbrengst van de Eurocollecte was 67.381 euro. De overige opbrengsten hebben onder meer te maken met de vrijval van een deel van de voorziening voor de lening aan Global Cooling BV.

TOTALE BRUTO BATEN

ONTWIKKELINGEN IN DE BESTEDINGEN

FONDSENWERVING

De kosten van fondsenwerving als percentage van de baten uit eigen fondsenwerving is 22,18 % (2003: 18,30 %). Dit percentage is onder de norm van 25 procent die het Centraal Bureau Fondsenwerving (CBF) stelt. Greenpeace Nederland realiseert zich dat investeringen nodig zijn om de inkomsten op peil te houden.

EDUCATIE EN VOORLICHTING

Educatie is een belangrijk onderwerp voor Greenpeace Nederland. We richten ons vooral op jongeren tot 14 jaar. De projecten die Greenpeace Nederland voor hen heeft ontwikkeld zijn: Greenteams, website voor jongeren, lesmateriaal en milieuvorlichting op het schip de *Sirius*. Donateurs ontvangen vier keer per jaar Greenpeace Magazine. Dit is een belangrijk middel in de communicatie met onze achterban. De kosten van het magazine vielen in 2004 lager uit dan het jaar daarvoor, onder meer door de keuze voor een andere verschijningsvorm.

NATIONALE CAMPAGNES

De uitgaven voor de nationale campagnes bleven nagenoeg gelijk aan die in 2003. Drie campagnes kregen in 2004 de meeste nadruk. 'Eis een lichaam zonder gif. Tekenen mee voor een schone wereld' zette een uniek bloedonderzoek, handtekeningenacties, radiospotjes, folders, rapporten en een speciale productenwebsite in. Doel was publiek en politiek te overtuigen van de noodzaak om giftige stoffen in dagelijkse producten te vervangen door schone alternatieven. De campagne tegen illegaal gekapt hout kreeg de handen van parlement en houtbranche op elkaar voor een Europees importverbod. Middelen waren advertenties, radiospots, inspecties bij houthandels, overleg en duizenden particuliere aangiften van 'verdacht hout'. De laatste campagne dit jaar maakte zich sterk voor zeereservaten, met name in de Noordzee en de Oostzee. Afbakening van een reservaat, acties op zee, een vis-a-card en informatie aan strandgasten vanaf de Argus, zijn enkele van de gebruikte middelen in deze Oceanencampagne.

INTERNATIONALE CAMPAGNES

Greenpeace besteedt ieder jaar een belangrijk deel van haar inkomsten aan internationale campagnes en projecten. Milieuproblemen houden zich immers niet aan grenzen. In 2004 hebben we bijna 460.000 euro meer bijgedragen dan in 2003. Greenpeace Nederland werkt samen met Greenpeace-kantoren over de hele wereld en stelt

expertise beschikbaar op terreinen als fondsenwerving, acties en campagnes. In 2004 financierde Greenpeace Nederland onder meer de Positive Energy Store in het kader van de Klimaatcampagne. In de bijlage 'Funding Agreements' staat globaal wat de doelstellingen zijn van de internationale afdelingen en campagnes, waaraan Greenpeace Nederland financieel heeft bijgedragen.

UITVOERINGSKOSTEN EIGEN ORGANISATIE

Greenpeace Nederland anticipeerde in 2004 op de teruglopende inkomsten door een daling van het aantal fte's tot 80 (2003: 85). Hierdoor zijn de personeelskosten nagenoeg gelijk gebleven. Greenpeace verhuisde per 1 januari 2004. Het huurcontract van het oude pand liep af en bovendien was het pand te klein. Daardoor voldeed het niet meer aan de Arbo-wetgeving. De huisvestingskosten zijn dan ook gestegen. Daar staat tegenover dat de algemene kosten zijn afgenomen, zodat de 'totale kosten eigen organisatie' vrijwel gelijk zijn gebleven.

ONTWIKKELING EIGEN VERMOGEN

Eind 2004 bedraagt het besteedbaar eigen vermogen van Stichting Greenpeace Nederland 16.878.508 euro (2003: 16.343.505 euro), waarvan de continuïteitsreserve 12.942.925 euro (2003: 12.992.345 euro) bedraagt.

Aanhouden van de reserve is nodig voor:

- het waarborgen van de eigen continuïteit
- het risico op juridische claims dat Greenpeace Nederland loopt
- de verplichtingen van Greenpeace Nederland ten opzichte van buitenlandse Greenpeace-kantoren
- de bijdrage van Greenpeace Nederland aan de internationale scheepsvloot van Greenpeace; binnenkort moet minimaal één schip worden vervangen

De bedragen uit de bestemmingreserve die niet zijn uitgegeven – bijvoorbeeld de Baikal-campagne en het fonds kleine kantoren – worden opgenomen in de bestemmingsreserve voor 2005 zoals het bestuur die heeft vastgesteld.

1 FINANCIËEL JAARVERSLAG GREENPEACE NEDERLAND

Waarin opgenomen:

- Stichting Greenpeace Nederland
- Stichting Milieuprojecten
- Stichting Monument Leliegracht

1.1 BALANS PER 31 DECEMBER 2004

ACTIVA

	31 december 2004		31 december 2003	
	€	€	€	€
MATERIËLE VASTE ACTIVA				
Materiële vaste activa ten behoeve van de bedrijfsvoering	1.686.183		1.549.017	
Materiële vaste activa ten behoeve van de doelstelling	0		239	
		1.686.183		1.549.256
FINANCIËLE VASTE ACTIVA				
Leningen en toezeggingen in het kader van de doelstelling		120.000		304.339
BELEGGINGEN		6.250.281		6.245.970
VORDERINGEN		3.173.562		3.110.384
LIQUIDE MIDDELEN		17.665.452		17.627.161
		28.895.478		28.837.110

RUDHART/GP

GP/KEERIS

PASSIVA

	31 december 2004		31 december 2003	
	€	€	€	€
EIGEN VERMOGEN				
BESTEEDBAAR VERMOGEN				
Bestemmingsreserve door bestuur bepaald	3.915.322		3.356.210	
Reserve niet gerealiseerde waardeverschillen beleggingen	20.261		15.950	
Overig besteedbaar vermogen	12.942.925		12.992.345	
		16.878.508		16.364.505
VASTGELEGD VERMOGEN				
Fonds activa bedrijfsvoering	1.686.183		1.549.017	
Fonds activa doelstelling	120.000		304.578	
		1.806.183		1.853.595
TOTAAL EIGEN VERMOGEN		18.684.691		18.218.100
KORTLOPENDE SCHULDEN				
Vooruitontvangen donaties		6.443.088		7.147.213
OVERIGE SCHULDEN				
Schuld aan belastingdienst	79.078		65.411	
Overige schulden	3.688.621		3.406.386	
		3.767.699		3.471.797
		28.895.478		28.837.110

1.2 STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2004

	2004 Realisatie €	2004 Begroting €	2003 Realisatie €	2005 Begroting €
BATEN UIT EIGEN FONDSENWERVING				
Donaties	14.626.424	15.481.307	15.130.857	14.749.000
Incidentele giften en schenkingen	1.594.884	1.750.000	1.539.872	1.734.000
Nalatenschappen	1.849.447	1.300.000	1.720.478	1.450.000
	18.070.755	18.531.307	18.391.207	17.933.000
KOSTEN FONDSENVERWERVING				
Directe verwervingskosten	3.457.699	3.664.464	2.800.774	3.544.500
Toegerekend gedeelte van de uitvoeringskosten eigen organisatie	551.205	666.229	565.185	637.414
	4.008.904	4.330.693	3.365.959	4.181.914
NETTO BATEN UIT EIGEN FONDSENWERVING	14.061.851	14.200.614	15.025.248	13.751.086
KOSTEN FONDSENVERWERVING ALS PERCENTAGE VAN BATEN UIT EIGEN FONDSENWERVING	22,18%	23,37%	18,30%	23,32%
OVERIGE BATEN				
Royalty's uit licentieovereenkomsten (inclusief netto resultaat merchandise)	42.172	100.000	66.543	65.500
Boekwinst verkoop pand	0	0	64.546	0
Opbrengst beleggingen	724.063	650.000	685.175	600.000
Bijdrage Nationale Postcode Loterij	2.500.000	2.500.000	2.500.000	2.500.000
Bijdrage Goede Doelenzegels	0	0	0	50.000
Overige baten	129.347	0	0	0
	3.395.582	3.250.000	3.316.264	3.215.500
TOTAAL BESCHIKBAAR VOOR DOELSTELLING	17.457.433	17.450.614	18.341.512	16.966.586

	2004 Realisatie €	2004 Begroting €	2003 Realisatie €	2005 Begroting €
TOTAAL BESCHIKBAAR VOOR DE DOELSTELLING	17.457.433	17.450.614	18.341.512	16.966.586
EDUCATIE EN VOORLICHTING				
Directe kosten	1.644.028	2.462.249	2.048.749	1.942.100
Toegerekend gedeelte van de uitvoeringskosten eigen organisatie	2.589.060	2.845.562	2.602.901	2.611.076
	4.233.088	5.307.811	4.651.650	4.553.176
CAMPAGNEKOSTEN				
Nationale campagnes	1.862.887	2.111.200	1.842.033	1.918.660
Toegerekend gedeelte van de uitvoeringskosten eigen organisatie	3.269.932	3.497.778	3.215.293	3.364.100
Internationale campagnes	4.014.000	4.014.000	3.708.180	3.955.140
Speciale projecten	3.610.935	2.520.000	3.456.901	3.175.510
	12.757.754	12.142.978	12.222.407	12.413.410
TOTAAL BESTEED AAN DOELSTELLING	16.990.842	17.450.789	16.874.057	16.966.586
EXPLOITATIESALDO	466.591	(175)	1.467.455	0
Dotatie reserve niet gerealiseerde waardeverschillen beleggingen	(4.311)		98	
Onttrekking aan bestemmingsreserve speciale projecten	2.605.538	3.356.210	1.984.694	3.915.322
Ten gunste van overig besteedbaar vermogen	3.067.818	3.356.035	3.452.247	3.915.322

1.3 ALGEMENE TOELICHTING

1.3.1 ACTIVITEITEN

In dit financieel jaarverslag zijn opgenomen: Stichting Greenpeace Nederland, Stichting Milieuprojecten en Stichting Monument Leliegracht 51.

Stichting Greenpeace Nederland voert activiteiten uit op het gebied van milieubescherming. Haar inkomsten verkrijgt de stichting uit bijdragen van donateurs, legaten en royalty's. Stichting Greenpeace Nederland ontvangt geen subsidies van overheden en bijdragen van bedrijven. De stichting besteedt haar inkomsten aan educatie en voorlichting en aan (inter)nationale campagnes op het gebied van milieubescherming.

Twee stichtingen ondersteun(d)en de doelstellingen van Stichting Greenpeace Nederland: Stichting Milieuprojecten en Stichting Monument Leliegracht 51. Stichting Milieuprojecten beheert vermogen van Stichting Greenpeace Nederland. In Stichting Monument Leliegracht 51 was een pand ondergebracht, dat onderdak bood aan een afdeling van Greenpeace. Greenpeace verkocht dit pand in 2003 en maakt er geen gebruik meer van. Op 18 augustus 2004 is Stichting Monument Leliegracht 51 ontbonden bij de Kamer van Koophandel te Amsterdam.

Jaarlijks draagt Stichting Greenpeace Nederland bij in de campagnekosten van Stichting Greenpeace Council (hierna te noemen: Greenpeace International). Die bijdragen zijn gebaseerd op zogenaamde *Funding Agreements*. In de Staat van baten en lasten vallen ze onder de Campagnekosten.

1.3.2 RICHTLIJN VERSLAGGEVING FONDSENWERVENDE INSTELLINGEN

Stichting Greenpeace Nederland heeft het CBF-Keur. Het Centraal Bureau Fondsenwerving verleent dit keurmerk aan fondsenwervende instellingen, die voldoen aan bepaalde eisen. Die eisen zijn vastgelegd in het Reglement CBF-Keur.

Een voorwaarde van het CBF-Keur is dat het financieel jaarverslag wordt ingericht volgens de Richtlijn Fondsenwervende Instellingen (Richtlijn FW). De Raad voor de Jaarverslaggeving publiceert deze richtlijn. De Richtlijn FW maakt onderscheid tussen de kosten die een organisatie maakt om fondsen te verwerven én de kosten die ze maakt om dat geld uit te geven. Klopt die besteding nog met het oorspronkelijke doel waarvoor ze fondsen heeft geworven? Dat wil deze

richtlijn helder maken. De inrichting van dit financieel jaarverslag voldoet aan deze CBF-voorwaarde.

1.3.3 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

BEGROTING

In de Staat van baten en lasten zijn - ter vergelijking - de cijfers opgenomen van het voorgaande jaar ('Realisatie 2003'). Daarnaast staat de begroting voor het lopende boekjaar ('Begroting 2005'). Die begroting is goedgekeurd door het bestuur van Stichting Greenpeace Nederland.

MATERIËLE VASTE ACTIVA

De waarde van de 'materiële vaste activa' is gebaseerd op de prijs die is betaald voor het verkrijgen of vervaardigen van die activa. De afschrijvingen worden daarvan afgetrokken. Hoe hoog die afschrijvingen zijn, wordt bepaald door de aanschafwaarde en de geschatte economische levensduur.

BELEGGINGEN

De waarde van beleggingen in aandelenfondsen wordt bepaald door de marktwaarde. Die beurswaarde verschilt van de aanschafwaarde. Daarom is een reserve gevormd onder het besteedbaar eigen vermogen: de niet gerealiseerde waardeverschillen beleggingen. De waarde van beleggingen in obligaties wordt bepaald door de nominale waarde. Obligaties worden aangehouden voor hun gehele looptijd.

VORDERINGEN

Dit zijn nog te vorderen bedragen op debiteuren, die voortkomen uit normale bedrijfsactiviteiten. Onder 'vorderingen' staan ook de toegezegde nalatenschappen, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Op vorderingen wordt, als dit noodzakelijk is, een voorziening in mindering gebracht.

EIGEN VERMOGEN

Het eigen vermogen bestaat uit een deel dat vrij besteedbaar is en een deel dat is vastgelegd. Het vastgelegd vermogen zit 'vast' in activa, die direct en volledig worden gebruikt om de doelstelling van Greenpeace te realiseren. En in activa die worden gebruikt voor de bedrijfsvoering (zoals computers).

OVERIGE ACTIVA EN PASSIVA

De waarde van activa en passiva wordt bepaald door de nominale

---

waarde, tenzij hierboven iets anders is aangegeven. Van de vorderingen wordt een voorziening afgetrokken, als dat nodig is.

DONATIES

Donaties worden in dit verslag meegeteld op het moment dat Greenpeace ze ontvangt. Een belangrijke uitzondering hierop vormen de jaardonaties. Aan het eind van het jaar wordt aan donateurs gevraagd of ze hun donatie voor het volgende kalenderjaar willen voldoen. Greenpeace ontvangt een groot deel van die donaties al voor het eind van het lopende boekjaar. Omdat ze horen bij het volgende boekjaar, worden ze daaraan toegerekend.

LEGATEN EN GIFTEN

Giften worden in dit verslag meegeteld op het moment dat Greenpeace de geldopbrengsten ontvangt. Nalatenschappen vallen onder het boekjaar, waarin de omvang van een nalatenschap betrouwbaar kan worden vastgesteld. Maar voorschotten daarop - als voorlopige uitbetalingen - worden gerekend als baten in het boekjaar waarin Greenpeace ze ontvangt. Nalatenschappen waarop vruchtgebruik rust, worden pas geteld als baten in het jaar waarin dat vruchtgebruik eindigt.

ROYALTY'S

Royalty's worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben.

GP/VAN HOUDT

VREEMDE VALUTA

Transacties in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koers die geldt op het moment van de transactie. Maar vorderingen en schulden in vreemde valuta aan het eind van het boekjaar worden omgerekend tegen de koers die geldt op de balansdatum. De koersresultaten staan in de Staat van baten en lasten, onder de 'uitvoeringskosten eigen organisatie'.

KOSTEN

Kosten zijn verdeeld in vier categorieën:

1. kosten fondsenwerving
2. kosten educatie en voorlichting
3. campagnekosten
4. uitvoeringskosten eigen organisatie

Voor zover mogelijk worden kosten direct toegerekend aan een van de vier categorieën. Blijft over de categorie 'uitvoeringskosten eigen organisatie'. Die wordt verdeeld over de andere drie categorieën. De personeelskosten van die drie categorieën worden uiteraard rechtstreeks toegerekend aan die categorieën zelf. De overige 'uitvoeringskosten eigen organisatie' worden toegerekend volgens de verhouding van de personeelskosten binnen deze categorieën.

OVERIGE BATEN EN LASTEN

Baten en lasten worden toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben, voor zover dat hierboven niet anders staat aangegeven. Verliezen worden in aanmerking genomen zodra zij voorzienbaar zijn, winsten wanneer zij daadwerkelijk zijn gerealiseerd.

GP/KEER

1.4 TOELICHTING OP AFZONDERLIJKE POSTEN VAN DE BALANS

1.4.2 MATERIËLE VASTE ACTIVA TEN BEHOEVE VAN DE BEDRIJFSVOERING

Het verloop van de materiële vaste activa in 2004 is als volgt:

	<i>Verbouwing</i>	<i>Inventaris</i>	<i>Computer- apparatuur</i>	<i>Totaal</i>
	€	€	€	€
STAND PER 1 JANUARI 2004				
Aanschaffingswaarde	716.555	976.437	1.747.814	3.440.806
Cumulatieve afschrijvingen	(0)	(574.684)	(1.317.105)	(1.891.789)
	716.555	401.753	430.709	1.549.017
MUTATIES 2004				
Investeringen	101.787	50.914	329.474	482.175
Herrubricering	25.325	(25.325)	0	0
Afschrijvingen	(83.244)	(137.373)	(124.392)	(345.009)
	43.868	(111.784)	205.082	137.166
STAND PER 31 DECEMBER 2004				
Aanschaffingswaarde	843.667	1.002.026	2.077.288	3.922.981
Cumulatieve afschrijvingen	(83.244)	(712.057)	(1.441.497)	(2.236.798)
Boekwaarde	760.423	289.969	635.791	1.686.183
Afschrijvingspercentages	10	20	33-50	

De herrubricering betreft een klein gedeelte van de verbouwingskosten die eind 2003 ten onrechte waren gerubriceerd onder de kop inventaris. Omdat de eerste afschrijvingen in 2004 plaatsvonden, heeft dit geen gevolgen voor de afschrijvingslasten.

1.4.2 MATERIËLE VASTE ACTIVA TEN BEHOEVE VAN DE DOELSTELLING

Het verloop van de materiële vaste activa ten behoeve van de doelstelling in 2004 is als volgt:

Campagne-materialen

€

STAND PER 1 JANUARI 2004	
Aanschaffingswaarde	196.460
Cumulatieve afschrijvingen	196.221
	239
MUTATIES 2004	
Investeringsen	0
Afschrijvingen	(239)
	(239)
STAND PER 31 DECEMBER 2004	
Aanschaffingswaarde	196.460
Cumulatieve afschrijvingen	196.460
Boekwaarde	0
Afschrijvingspercentages	50

Campagnematerialen worden verantwoord in de Staat van baten en lasten, onder het jaar waarin ze zijn aangeschaft. Maar als ze worden ingezet voor meerdere activiteiten, worden ze afgeschreven in twee jaar.

1.4.3 FINANCIËLE VASTE ACTIVA

LENINGEN EN TOEZEGGINGEN VERSTREKT IN HET KADER VAN DE DOELSTELLING

Een specificatie van deze post ziet er als volgt uit:

	01-01-2004 €	Mutaties €	31-12-2004 €
Lening en toezegging Global Cooling B.V. af: voorziening voor mogelijke oninbaarheid	158.822 (158.822)	(61.259) 61.259	97.563 (97.563)
	0	0	0
Lening Stichting Sirius	304.339	(184.339)	120.000
	304.339	(184.339)	120.000

De post 'lening en toezegging Global Cooling B.V.' bestond eind 2003 uit een lening van € 77.143 die Stichting Greenpeace Nederland verstrekte én een deposito van € 81.679. Dat laatste dient als zekerheid voor een lening door derden aan Global Cooling B.V. Deze lening en toezegging ondersteunen de ontwikkeling van een energiezuinige koelmachine door Global Cooling B.V. De lening is geheel voorzien. In 2004 loste Global Cooling B.V. € 61.259 af van de lening door derden. Het deel van het deposito dat hierdoor vrijkwam, is voor hetzelfde bedrag ondergebracht bij de liquide middelen. Ook is de gemaakte voorziening verminderd met hetzelfde bedrag, ten gunste van de exploitatie 2004.

De lening aan Stichting Sirius is een renteloze, aflossingsvrije lening voor de financiering van activa, in het kader van 'bevordering van milieubescherming'. Deze activa zijn gegeven als zekerheid voor de lening. In 2004 is de lening afgewaardeerd ten laste van de exploitatie, tot de getaxeerde waarde van de activa waarvoor de lening is verstrekt.

De leningen en toezeggingen hebben voor het grootste deel een looptijd van meer dan één jaar.

1.4.4 BELEGGINGEN

Een specificatie van deze post beleggingen ziet er als volgt uit:

	Waardering 31-12-2004 €	Beurswaarde 31-12-2004 €	Aanschaf- waarde €
2.082 aandelen Triodos Groenfonds	122.942	122.942	101.820
10 aandelen Nedlloyd	334	334	245
20 aandelen Shell	847	847	1.722
4 aandelen Akzo Nobel	125	125	200
TOTAAL AANDELEN	124.248	124.248	103.987
4.000 obligaties B.N.G. 1996/2006 6,375 %	1.815.121	1.884.277	1.875.020
4.000 obligaties Nederlandse Waterschapsbank 1996/2006 6,25 %	1.815.121	1.883.188	1.860.499
TOTAAL OBLIGATIES	3.630.242	3.767.465	3.735.519
Langlopend deposito ASN	2.495.791		
TOTAAL BELEGGINGEN	6.250.281		

Het verschil tussen de aanschafwaarde van de obligaties en de waardering - op nominale waarde - is € 105.277. Dit bedrag is in het jaar van aankoop als vordering op de balans gezet. Gedurende de looptijd van de obligaties wordt het bedrag afgeschreven ten laste van de exploitatie. Het resterende verschil is aan het einde van het boekjaar nog € 12.269.

Het deposito ASN heeft een looptijd tot 21 mei 2007. De rente is 5,35%.

De beleggingen in aandelen worden aangehouden voor activiteiten in het kader van de doelstelling.

1.4.5 VORDERINGEN

Deze post bestaat grotendeels uit nog te ontvangen nalatenschappen. Van deze nalatenschappen is onbekend wanneer Greenpeace ze ontvangt. Sinds 2001 worden nalatenschappen waarop vruchtgebruik rust, pas geteld als baten in het jaar waarin dat vruchtgebruik eindigt.

De overige vorderingen hebben overwegend een looptijd van maximaal één jaar.

1.4.6 LIQUIDE MIDDELEN

Onder liquide middelen zijn de volgende deposito's begrepen:

- Rabobank voor € 275.075 met een looptijd tot 1 februari 2005, rentepercentage 2,05%
- Rabobank voor € 43.109 met een looptijd tot 11 januari 2005, rentepercentage 2,09%
- Rabobank voor € 87.965 met een looptijd tot 9 januari 2005, rentepercentage 2,09%

Deze deposito's gelden als onderpand voor garanties aan respectievelijk de Stichting Sirius, de Belastingdienst en de verhuurder van het voormalige kantoorpand. Stichting Greenpeace Nederland heeft ze dus niet vrij ter beschikking.

Een deel van de liquide middelen is in 2004 overgeheveld naar een aantal bijzondere spaarrekeningen. Deze rekeningen bieden gunstiger voorwaarden dan de eerder gebruikte deposito's.

1.4.7 EIGEN VERMOGEN

Een specificatie van de mutaties in het eigen vermogen ziet er als volgt uit:

	<i>Exploitatie- 01-01-2004</i> €	<i>Overige Saldo</i> €	<i>Mutaties</i> €	<i>31-12-2004</i> €
BESTEEDBAAR VERMOGEN				
Bestemmingsreserve door bestuur bepaald	3.356.210	(2.605.538)	3.164.650	3.915.322
Reserve niet gerealiseerde waardeverschillen beleggingen	15.950	4.311	0	20.261
Overig besteedbaar vermogen	12.992.345	3.067.818	(3.117.238)	12.942.925
	16.364.505	466.591	47.412	16.878.508
VASTGELEGD VERMOGEN				
Fonds activa bedrijfsvoering	1.549.017	0	137.166	1.686.183
Fonds activa doelstelling	304.578	0	(184.578)	120.000
	1.853.595	0	(47.412)	1.806.183
	18.218.100	466.591	0	18.684.691

BESTEMMINGSRESERVE DOOR BESTUUR BEPAALD

In 2003 heeft het bestuur een bestemmingsreserve gevormd ter grootte van € 3.356.210.

In 2004 is dit bedrag als volgt besteed:

	<i>Begroot</i> €	<i>Realisatie</i> €
Project X-Ray	10.000	6.613
Support Office Russia	24.000	24.000
Bijdrage ziekenhuis India/Bhopal	75.332	63.070
Solar Chill Project	122.000	48.777
Project verhuizing Greenpeace Nederland	200.000	136.436
Campagne Baikal	223.493	78.642
Ontwikkeling kleine Greenpeace-kantoren	453.385	0
Internationale campagnes	2.248.000	2.248.000
	3.356.210	2.605.538

De bestemmingsreserve uit 2003 is in 2004 voor het grootste deel besteed. Het niet-bestede bedrag van € 750.672 is grotendeels weer opgenomen in de in 2004 gevormde bestemmingsreserve.

In 2004 vormde het bestuur opnieuw een bestemmingsreserve, met de volgende bestedingsdoelen:

	€
Bijdrage ziekenhuis India/Bhopal (niet in 2004 uitgegeven)	12.262
Solar Chill Project (niet in 2004 uitgegeven)	73.223
Campagne Baikal (niet in 2004 uitgegeven)	144.851
Ontwikkeling kleine Greenpeace kantoren (niet in 2004 uitgegeven)	453.385
Internationale campagnes	3.231.600
TOTAAL	3.915.322

VASTGELEGD VERMOGEN

Het 'fonds activa bedrijfsvoering' is het vermogen dat is vastgelegd in materiële vaste activa, plus de leningen in het kader van de bedrijfsvoering. 'Fonds activa doelstelling' is een lening aan derden in het kader van de doelstelling.

1.4.8 KORTLOPENDE SCHULDEN

VOORUIT ONTVANGEN DONATIES

Onder deze post zijn de donaties voor 2005 opgenomen die al in 2004 zijn ontvangen.

OVERIGE SCHULDEN

De overige schulden hebben overwegend een looptijd van maximaal één jaar.

1.5 NIET UIT DE BALANS BLIJKENDE RECHTEN EN VERPLICHTINGEN

FINANCIËLE TOEZEGGINGEN

Stichting Greenpeace Nederland heeft in 2004 toegezegd € 3.955.140 bij te dragen ten behoeve van campagnes van Greenpeace International in 2005. Greenpeace Nederland heeft zich verplicht tot een jaarlijkse bijdrage aan Greenpeace International van minimaal 18% van de inkomsten van twee jaar geleden. Bovenop die 18% komt jaarlijks nog een extra bedrag. De hoogte van dit bedrag wordt bepaald volgens een schijvensysteem. Elke schijf heeft daarbij een ander percentage over de inkomsten van twee jaar geleden. Voor 2005 zijn extra toezeggingen zijn gedaan voor € 3.231.600.

HUURVERPLICHTINGEN

Stichting Greenpeace Nederland heeft huurverplichtingen ter hoogte van circa € 610.000 per jaar. Het gaat om de huur van het nieuwe kantoorpand (Jollemanhof 15-17 te Amsterdam) en de loods in Amsterdam-Noord. Deze verplichtingen hebben ultimo 2004 nog een looptijd van negen jaar (kantoor) en tweeënhalf jaar (loods).

LEASEVERPLICHTINGEN

Stichting Greenpeace Nederland heeft leaseverplichtingen ter hoogte van circa € 84.000 per jaar. Het betreft hier een print- en kopieercontract. Deze verplichtingen hebben een looptijd van vijf jaar.

GARANTIES

Door Stichting Greenpeace Nederland zijn ten behoeve van derden garanties afgegeven voor in totaal € 552.143.

VRUCHTGEBRUIK NALATENSCHAPPEN

Nalatenschappen waarop vruchtgebruik rust, worden pas geteld als baten in het jaar waarin dat vruchtgebruik eindigt. Uit hoofde hiervan heeft Greenpeace Nederland een uitgesteld recht van € 380.000 (2003 € 362.000).

1.6 TOELICHTING OP AFZONDERLIJKE POSTEN VAN DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

1.6.1 BATEN FONDSENWERVING

De totale opbrengsten zijn lager dan begroot. Het werven van nieuwe donateurs is moeilijker geworden. Hierdoor daalt het aantal donateurs. De opbrengsten van de themamailings, waarin Greenpeace de bestaande donateurs vraagt om een extra gift, vallen tegen. Daar staat tegenover dat de opbrengsten uit nalatenschappen zijn gestegen.

1.6.2 KOSTEN FONDSENWERVING

Een specificatie van de directe verwervingskosten ziet er als volgt uit:

	Realisatie 2004 €	Begroting 2004 €	Realisatie 2003 €
Direct marketing	1.972.770	2.300.464	1.534.658
Promotie	1.124.209	948.000	867.388
Overige	360.720	416.000	398.728
	3.457.699	3.664.464	2.800.774

Het kostenpercentage van de zelf geworven inkomsten dat is besteed aan fondsenwerving ligt binnen de norm van het Centraal Bureau voor Fondsenwerving (CBF) van 25%. Door het minder inzetten van bepaalde programma's zijn er minder kosten gemaakt dan begroot op de posten direct marketing en overige. De kosten van promotie zijn hoger dan begroot.

1.6.3 ROYALTY'S EN NETTO RESULTAAT MERCHANDISE

Een specificatie van deze post ziet er als volgt uit:

	<i>Realisatie 2004</i> €	<i>Begroting 2004</i> €	<i>Realisatie 2003</i> €
Royalty's	42.172	100.000	66.543
Af: directe kosten merchandise	42.172	100.000	66.543

De opbrengst van de merchandise-activiteiten is in 2004 lager dan begroot.

1.6.4 OPBRENGST BELEGGINGEN

Deze post bestaat uit:

	<i>Realisatie 2004</i> €	<i>Begroting 2004</i> €	<i>Realisatie 2003</i> €
Rente obligaties	229.159	230.000	228.803
Rente langlopende deposito's	133.525	130.000	133.525
Rente liquide middelen	354.388	290.000	319.641
Dividenden	2.680	0	3.304
Ongerealiseerde koersresultaten effecten	4.311	0	(98)
	724.063	650.000	685.175

De opbrengsten beleggingen zijn hoger dan begroot. Een deel van de liquide middelen is in 2004 overgeheveld naar een aantal bijzondere spaarrekeningen. Deze rekeningen bieden gunstiger voorwaarden dan de eerder gebruikte deposito's. De kosten die samenhangen met de beleggingen bedroegen in 2004 € 38 (2003: € 34).

1.6.5 AANDEEL IN ACTIES VAN DERDEN EN OVERIGE BATEN

Stichting Greenpeace Nederland is beneficiant van de Stichting Nationale Postcode Loterij en ontving € 2.500.000 in 2004. Dit bedrag is verantwoord als bate in de jaarrekening 2004.

Overige baten die binnenkwamen in 2004:

- een aandeel in de Nationale Eurocollecte van € 67.381
- de vrijval van een deel van de voorziening, die is gemaakt voor de lening aan Global Cooling B.V. van € 61.259
- een aantal kleine posten, totaal € 707

1.6.6 BESTEED AAN DE DOELSTELLING

Een specificatie van deze post ziet er als volgt uit:

	Realisatie 2004 €	Begroting 2004 €	Realisatie 2003 €
EDUCATIE EN VOORLICHTING			
Donateursblad 'Greenpeace Magazine'	1.143.723	1.360.690	1.327.708
Communicatie	330.276	849.559	440.970
Ondersteunende activiteiten	170.029	252.000	280.071
	1.644.028	2.462.249	2.048.749
NATIONALE CAMPAGNES			
Klimaat en energie	418.908	559.800	576.577
Giftige stoffen	555.221	505.650	437.178
Biodiversiteit	509.629	610.880	510.252
Ondersteunende activiteiten	379.129	434.870	318.026
	1.862.887	2.111.200	1.842.033

Het donateursblad kostte minder dan begroot. De oplage werd kleiner door de daling van het aantal donateurs. Bovendien telt het magazine minder pagina's dan in 2003. Het gebruik van freelancers is kritisch bekeken. Ook de kosten voor educatieve doeleinden zijn lager dan begroot. Omdat de Greenteams worden herzien, zijn in 2004 minder activiteiten en materialen ontwikkeld.

NATIONALE CAMPAGNES

Greenpeace Nederland heeft minder uitgegeven aan nationale campagnes dan was begroot. De campagnes spelen in op de actualiteit. Vooral bij internationale campagnes deden zich extra kansen voor. Voor internationale speciale projecten is daarom een miljoen euro extra uitgegeven.

TOTALE BIJDRAGE INTERNATIONALE CAMPAGNES EN SPECIALE PROJECTEN

INTERNATIONALE CAMPAGNES/SPECIALE PROJECTEN

Greenpeace Nederland stelt jaarlijks middelen beschikbaar aan Greenpeace International voor internationale campagnes.

	€	€
Toezegging voor 2004		4.014.000
Bedrag extra toegezegd voor 2004		1.000.000
VANUIT BESTEMMINGSRESERVE:		
Ontwikkeling kleine Greenpeace-kantoren	453.385	
Campagne Baikal	223.493	
Internationale Campagnes extra toezegging	2.248.000	
		2.924.878
Stand 1 januari 2004		7.938.878
BESTEED AAN:		
<i>Reguliere projecten</i>		
Climate Campaign		1.544.000
Oceans Campaign		1.310.000
Forest Campaign		561.000
Toxics Campaign		356.000
GMO Campaign		435.000
Nuclear Campaign		616.000
Political Unit		1.020.000
EU Unit		1.120.000
Research Unit		300.000
<i>Speciale projecten</i>		
Campagne Baikal		78.642
		7.340.642
Bedrag per saldo minder uitgegeven		598.236
OPSPLITSING:		
Campagne Baikal bedrag niet uitgegeven 2004		(144.851)
Ontwikkeling kleine Greenpeace-kantoren bedrag niet uitgegeven 2004		(453.385)

Het bedrag dat daadwerkelijk is besteed aan de speciale projecten - inclusief de extra bijdrage voor Internationale Campagnes - is onttrokken aan de bestemmingsreserve. In 2004 is dit beschikbaar gesteld aan Greenpeace International.

Een aantal projecten (Baikal, ontwikkeling kleine Greenpeace-kantoren) zal pas in 2005 leiden tot (verdere) uitgaven. De bedragen die in 2004 niet zijn uitgegeven, zijn opgenomen in de bestemmingsreserve per 31 december 2004.

Een specificatie van de totale toezegging voor 2005 - inclusief onttrekkingen uit de bestemmingsreserve - ziet er als volgt uit:

	€	€
Toezegging voor 2005		3.955.140
Vanuit bestemmingsreserve:		
Campagne Baikal	144.851	
Ontwikkeling kleine Greenpeace-kantoren	453.385	
Internationale campagnes	3.231.600	
		3.829.836
STAND PER 31 DECEMBER 2004		7.784.976

De overige bedragen die zijn opgenomen in de bestemmingsreserve worden niet uitbetaald via Greenpeace International. Daarom zijn ze niet opgenomen in bovenstaand overzicht.

Naast de bedragen voor Greenpeace International is ook geld uitgegeven aan internationale projecten die niet via Greenpeace International lopen. Ook die vallen onder de speciale projecten.

OVERIGE SPECIALE PROJECTEN

	<i>Realisatie 2004</i>	<i>Begroot 2004</i>
	€	€
Support Office South East Asia	123.588	272.000
Support Office Russia	48.858	24.000
Solar Chill Project	48.777	122.000
Bijdrage ziekenhuis India/Bhopal	63.070	75.332
	284.293	493.332

1.6.7 UITVOERINGSKOSTEN EIGEN ORGANISATIE

Een specificatie van deze post ziet er als volgt uit:

	<i>Campagnes</i>	<i>Educatie en voorlichting</i>	<i>Fondsenwerving</i>	<i>2004 Realisatie</i>	<i>2004 Begroting</i>	<i>2003 Realisatie</i>
	€	€	€	€	€	€
Salaris inclusief sociale lasten	1.873.600	1.471.892	346.329	3.691.821	3.841.671	3.673.678
Pensioenlasten	105.503	87.655	19.718	212.876	237.284	218.410
Overige personeelskosten	205.290	170.008	2.171	377.470	460.405	314.002
Reis-/verblijfkosten	6.701	5.306	1.130	13.137	3.499	17.246
Huisvestingskosten	483.599	382.903	81.519	948.021	802.879	488.624
Kantoorkosten	285.973	226.426	48.206	560.605	661.377	337.636
Directie en bestuur	14.053	11.127	2.368	27.548	45.000	23.454
Overige algemene kosten	295.213	233.743	49.763	578.719	957.454	1.310.329
	3.269.932	2.589.060	551.204	6.410.197	7.009.569	6.383.379
Gemiddeld aantal personeelsleden in fte's				80		85
Bezoldiging directie inclusief pensioenlasten (specificatie bij 1.6.8)				200.469		182.207
Bezoldiging bestuurders en toezichhouders				0		0
Leningen, voorschotten en garanties verstrekt aan bestuurders en toezichhouders				0		0

De huisvestingskosten vallen in 2004 hoger uit dan in 2003, door het nieuwe pand waarin Greenpeace Nederland is gevestigd sinds januari 2004. Het huurcontract voor de oude locatie liep af en de locatie zelf voldeed niet meer aan de huidige Arbo-wetgeving. Door de hogere marktprijzen en de grotere oppervlakte is de huur hoger dan die van het vorige pand.

Dat de huisvestingskosten hoger zijn dan begroot, komt onder meer door hogere beveiligingskosten tijdens de verbouwing van het nieuwe pand en een hoger voorschot voor servicekosten.

In de begroting van 2004 zijn de kantoorkosten hoger geraamd dan in 2003. De verwachting was dat een aantal extra investeringen nodig zouden zijn, in verband met de verhuizing. Door goed monitoren kwamen deze kosten ruim onder de begroting uit.

De overige algemene kosten zijn lager dan in 2003. In dat jaar vielen de advies- en aanloopkosten voor de verhuizing. Ook gaf Greenpeace in 2004 minder uit aan juridische kosten. Bovendien kreeg de stichting een teruggave van de belastingdienst voor opleidingskosten in de jaren 1999-2003. Hierdoor al vielen de overige algemene kosten in 2004 lager uit dan begroot.

1.6.8 PERSONEELSKOSTEN

Een specificatie van deze post ziet er als volgt uit:

	2004 €	2003 €
Salarissen	3.258.154	3.238.655
Sociale lasten	433.666	435.023
Pensioenlasten	212.876	218.410
	3.904.696	3.892.088
Overige personeelskosten	377.470	314.002
	4.282.166	4.206.090

De (in bovenstaand overzicht inbegrepen) salarissen van de directie zijn als volgt opgebouwd:

	2004 <i>L. van Tongeren</i> €	2004 <i>G. Drieman</i> €	2004 <i>Totaal</i> €	2003 <i>Totaal</i> €
Salarissen	80.473	79.457	159.930	135.459
Sociale lasten	4.844	5.265	10.109	9.036
Pensioenlasten	8.238	7.306	15.544	15.670
	93.555	92.028	185.583	160.165
Overige personeelskosten	7.777	7.109	14.886	22.042
	101.332	99.137	200.469	182.207

Vanaf 2004 vermelden wij de directiesalarissen per persoon. De totale salariskosten voor de directie zijn in 2003 lager dan in 2004, doordat er in 2003 voor langere tijd een vacature voor de functie van algemeen directeur was, die parttime is ingevuld.

Het gemiddelde aantal personeelsleden – in voltijd formatieplaatsen (fte's) – was 80 in 2004 (2003: 85). De personeelskosten zijn lager dan begroot. Enkele fte's zijn niet ingevuld, anticiperend op teruglopende inkomsten. Greenpeace ging zeer kritisch om met het inhuren van flexibele arbeid.

1.6.9 BESTUURSKOSTEN

De bestuurskosten bedroegen in 2004 circa € 1.000 (2003: € 1.150). Deze kosten worden verantwoord als 'uitvoeringskosten eigen organisatie' onder de kosten voor directie en bestuur.

Amsterdam, 7 april 2005

HET BESTUUR

Ruud van Wijk, *voorzitter*
Hans van Rooij, *penningmeester*

DE DIRECTIE

Liesbeth van Tongeren, *algemeen directeur*
Geert Drieman, *directeur / trustee*

2. OVERIGE GEGEVENS

Aan het bestuur van Stichting Greenpeace Nederland:

2.1 ACCOUNTANTSVERKLARING

OPDRACHT

Wij hebben het financieel jaarverslag 2004 van Greenpeace Nederland, waarin opgenomen Stichting Greenpeace Nederland, Stichting Milieuprojecten en Stichting Monument Leliegracht 51 allen te Amsterdam, gecontroleerd. Dit financieel jaarverslag is opgesteld onder verantwoordelijkheid van het bestuur van de stichtingen. Het is onze verantwoordelijkheid een accountantsverklaring inzake het financieel jaarverslag te verstrekken.

WERKZAAMHEDEN

Onze controle is verricht overeenkomstig in Nederland algemeen aanvaarde richtlijnen met betrekking tot controleopdrachten. Volgens deze richtlijnen dient onze controle zodanig te worden gepland en uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat het financieel jaarverslag geen onjuistheden van materieel belang bevat. Een controle omvat onder meer een onderzoek door middel van deelwaarnemingen van informatie ter onderbouwing van de bedragen en de toelichtingen in het financieel jaarverslag. Tevens omvat een controle een beoordeling van belangrijke schattingen die het bestuur van de stichtingen daarbij heeft gemaakt, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van het financieel jaarverslag. Wij zijn van mening dat onze controle een deugdelijke grondslag vormt voor ons oordeel.

ORDEEL

Wij zijn van oordeel dat het financieel jaarverslag een getrouw beeld geeft van de grootte en de samenstelling van het vermogen op 31 december 2004 en van de baten en lasten over 2004 in overeenstemming met de in Nederland algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving en voorts in overeenstemming met de Richtlijn Verslaggeving Fondsenwervende Instellingen.

Amsterdam, 7 april 2005
PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

2.2 BESTUURSSAMENSTELLING

STICHTING GREENPEACE NEDERLAND

Ruud van Wijk, *voorzitter*
Hans van Rooij, *penningmeester*
Agnita Twigt, *secretaris*
Greetje Lubbi, *lid*
Gerrard Boot, *lid*

STICHTING MILIEUPROJECTEN

Hans van Rooij, *voorzitter*
Gerrit Hoekman, *penningmeester*
Cees van Nijnatten, *secretaris*
Ruud van Wijk, *lid*

STICHTING MONUMENT LELIEGRACHT 51

(ontbonden op 18 augustus 2004 / bestuurssamenstelling per die datum)
Hans van Rooij, *voorzitter*
Gerrit Hoekman, *secretaris / penningmeester*

2.3 DIRECTIESAMENSTELLING

Liesbeth van Tongeren, *algemeen directeur*
Geert Drieman, *directeur internationale en juridische zaken / trustee*

GP/DAVISON

BIJLAGE FUNDING AGREEMENTS

Greenpeace Nederland besteedt via Greenpeace International jaarlijks een flink deel van haar inkomsten aan internationale activiteiten: in 2004 was dat 35,5 procent. Dit geld gaat naar de afdelingen die werken voor alle landkantoren: *European Unit*, *International Political Unit* en de *Research Unit*. Ook de internationale campagnes *Toxics*, *Nuclear*, *Oceans*, *Genetic Engineering (GMO)*, *Forest*, *Climate* en de *Positive Energy Store* van de *Climate campaign* worden door het Nederlandse Greenpeace-kantoor medegefinancierd. Om extra inzicht te geven in hoe deze gelden worden besteed, hieronder een samenvatting uit de Engelstalige *Funding Agreements* tussen Greenpeace International en Greenpeace Nederland waarin de verschillende projecten en hun doelen worden beschreven.

EUROPEAN UNIT

Current European societies and economies are unsustainable. EU integration and enlargement can make this situation worse and Greenpeace's EU work needs to take this into account. However, the EU is potentially a powerful tool for change and internationally it often has a relatively progressive approach. We need to maintain and improve this. The role of the European Unit within this is to enable Greenpeace to develop and implement consistent and efficient campaign strategies. The European Unit:

- Provides guidance and develops strategies with European NRO's on how campaigns and actions can influence EU institutions and governments, and encourage public participation.
- Ensures continuity in GP approach to the EU.
- Acts as GP watchdog within the EU, providing information to NRO's and GPI and to EU institutions, EU Governments, Parliaments, etc.
- Implements those parts of campaign strategies that relate to the European Union institutions.
- Coordinates the political work of NRO's in implementing these strategies.
- Represents GP to Brussels-based NGO's, EU media and industry, including Multilateral Environmental Agreements.
- Incorporates the specific EU angle in GP's communication.

INTERNATIONAL POLITICAL UNIT

The Political Unit of Greenpeace International has a mandate to provide a sound strategic and scientific base to support the goals of the organisation and help deliver the goals of the international campaigns. Trade issues are also covered from within the division.

INTERNATIONAL RESEARCH UNIT

The Research Unit acquires information and intelligence for the organization via an intelligence network.

- Information Gathering and Analysis
Conduct, analyse and provide intelligence gathering and analysis in accordance with meeting the identified needs of the information users. This includes action research, market research, company profiles and other needs within international Greenpeace projects.
- Intelligence Network Coordination
The Research Unit develops and maintains a global network of GPI and National and Regional Offices (NRO) freelance and volunteer investigative teams/networks.
- Risk Management (identification, assessment and amelioration):
The Research Unit is continuously assessing and evaluating campaign project requirements vis-à-vis intelligence gathering in accordance with risk management guidelines.

INTERNATIONAL TOXICS CAMPAIGN

The international Toxics campaign has a vision of a toxics free future where babies are born free of toxic chemicals and where people's needs are provided for in ways that do not pollute people and the environment.

- Campaign goal
  - Polluting business-as-usual practices, especially corporate environmental abuses, violate the right of people to live in a safe and healthy environment and obstruct their desire to hand down a habitable planet for future generations.
  - to phase out substances that are persistent, bioaccumulative or toxic; in order to protect people and the environment from chemical pollution, and
  - to stimulate the supply and demand of safe products and clean technologies in order to drive the clean production revolution.

INTERNATIONAL NUCLEAR CAMPAIGN

Greenpeace's long term vision in relation to the nuclear threat is a world where:

- all existing facilities associated with nuclear power and weapons closed and decommissioned
- no new nuclear facilities have been built
- all energy comes from renewable sources
- all nuclear weapons have been safely destroyed
- advanced conflict resolution strategies operate without threat of weapons of mass destruction
- all nuclear waste is monitored and stored in the safest way possible and institutions created that keep monitoring this nuclear waste through the next ice age.

Greenpeace seeks to protect the environment and human health from the nuclear threat through:

- stopping the construction of new reactors
- shutting down existing ones
- halting the production, dumping and trade of nuclear waste and spent nuclear fuel (SNF); and
- ending the separation and use of weapons-usable plutonium in the nuclear fuel cycle.

INTERNATIONAL OCEANS CAMPAIGN

- Long term campaign goal
Ecological sustainable and social responsible use of the oceans including a global network of large-scale Marine Reserves (MRs)
- Mid term campaign goal
New political model on EU-level for ecosystem-based marine management which includes a mechanism for establishing MRs
Clear agenda of the implementation of MRs on the global level
- Short-mid term campaign goal
Moratorium on bottom trawling in proposed MRs

INTERNATIONAL GMO CAMPAIGN

- Long term campaign goal
  - prevent releases of GMO's into the environment
  - promote and encourage sustainable and ecological (including organic) agriculture
  - prevent patents on life and corporate control of food production systems

INTERNATIONAL FOREST CAMPAIGN

- Campaign goal
Ecologically sustainable and socially responsible forest use that includes a global network of protected areas. Through this, we aim at halting ancient forest destruction within one generation, by 2025. In order for this to happen forest loss has to be dramatically reduced in the next 10 years.

This requires concrete conservation measures that include participatory land use planning. These measures will ultimately come about by a change of societal value, the transformation of the logging sector (and eventually other sectors involved in ancient forest destruction such as mining and agriculture), and the strengthening of all levels of governance.

INTERNATIONAL CLIMATE CAMPAIGN

- Campaign goal
  - A massive increase in renewables in developing countries
  - A parallel increase in the capacity of renewables in the OECD countries
  - A commitment to global action for 80% CO₂ emissions reductions by 2050
- International Climate Campaign Positive Energy Store Project
This is long-term project aims to contribute to sustainable development through the massive expansion of renewable energy in the South making possible massive cuts in greenhouse gas emissions that are necessary to protect the climate. It will contribute to global security by providing basic energy services to 2 billion of the world's poorest thereby helping to reduce economic, social and political instability.

GREENPEACE

STICHTING GREENPEACE NEDERLAND

Jollemanhof 15-17
1019 GW Amsterdam
0800 422 33 44
info@greenpeace.nl

